

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni.

Filliale: Novo mesto.

SCOVENECE

Vojno poročilo št. 1010

Ugodni boji v severnem Tunisu

Italijanska torpedna letala potopila sovražni rušilec in dva parnika, poškodovala pa še en rušilec in parnik V alžirskem pristanišču so bile bombardirane sovražne ladje

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Krajevni boji v severnem odseku Tunisa so imeli za nas ugoden izid: poskušen sovražni napad na južnem odseku je bil odbit s topniškim ognjem.

Osni lovcu so zbili tri angleške stroje. Skupine naših torpednih letal pod poveljstvom majorja Cassini Gabriella iz Montesavino (Arezzo), kapitana Graziani Giulia Cezarja iz Affila (Rim), kapitana Jožeta Zueroni iz Spignana di Pola, kapitana Spezzaferta Maria iz Torre Annunziata, poročnika Avallè Michela iz Cuneo, so severovzhodno od Alžira napadle veliko zaščiten s premijavo: takoj se je potopil rušilec vrste »Jervis«, ki je bil zadet z dvema torpedoma. Dva parnika s skupno 17.000 tonami sta se zadeta v polno potopila: še en rušilec in 7000 tonska trgovska ladja sta bila težko poškodovana.

Italijanska letala so bombardirala ladje, zasedane v alžirskem sidrišču in povzročila silovite eksplozije.

Včeraj so skupine nasprotnih letal spuščale številne bombe na Cagliari in Palermo ter zadele javna poslopja in civilne zgradbe; doslej je bilo ugotovljenih 200 mrtvih in nekaj sto ranjenih v Cagliariju, trije mrtvi in osem ranjenih v Palermo.

Šest sovražnih letal je bilo sestreljenih, tri je sestrelilo italijansko-nemško protiletalsko topništvo, blizu Palermo, dve so sestrelili v silovitih spopadih naši lovcu ob rtu Spartivento, enega pa nemški lovcu nekoliko proti jugu od Sardinije.

Pri S. Maria Castellabate (Salerno) so bili pobrani trije člani posadke nekega angleškega letala, ki je padlo v morje.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1010:

V silajnem nastopu torpednih letal, o katerem govori današnje vojno poročilo, so se odlikovali tudi naslednji piloti: poročnik Cipriani Roberto iz Firenze, poročnik Barginia Francesco iz Folgina, poročnik Fagnoni Carlo iz Carrare, poročnik Ammannato Porthos iz Rima, poročnik Vinciguerra Pasquale iz Catanie, poročnik Borrelli Ernesto iz Gragnana (Napoli), poročnik Giannone Vincenzo iz Catanie, podporočnik Salvatore Luigi iz Rieta, podporočnik Sponza Ottone iz Trieste, podporočnik Scandarbullo Vittorio iz Pianize (Venezia), višji narednik Di Gennaro Pasquale iz Averse, narednik vodnik Roscini Italo iz Santa Maria degli Angeli (Perugia), narednik vodnik Teolato Corrado iz Baghina (Siracusa), narednik vodnik Vidali Giovanni iz Cesene (Forlì), narednik Haessely Valter iz Torina.

Nemčija po moči prekaša Sovjete

Zadnje tri mesece so imeli Sovjeti desetkrat večje izgube kakor Nemci

Berlin, 1. marca. Nemški tisk se na široko bavi z ustaljevanjem vzhodnega bojišča, kakor tudi z mobilizacijo v Nemčiji in zasedenih pokrajinah. Dr. Ley piše v listu »Angriff«, da je Nemčija zadnje dni izvajala največjo in najodličnejšo moralno bitko v tej vojni in v zgodovini sploh in je zmagala v drugi, nič manj odločilni bitki, v bitki za Evropo. »Tudi delavci« - pripominja dr. Ley - »so se pomnožili in njihov prispevek k delu za zmago se je povečal. Zasedene pokrajine se v nasprotju s Churchillovim upanjem niso uprle. Škodoželjni nevrtači so začeli prihajati k zavesti. Pred alternativo Hitler ali Stalin raje žele Evropo pod Hitlerjevim vodstvom.« Dr. Ley se nato obrača na nevedne ter na pesimiste ter jim preprosto in učinkovito prikazuje, da je nemška sila večja od boljševiške. Tako piše: »Sovjetska Rusija je imela 170 milijonov prebivalcev, od katerih živi zdaj 70 milijonov v krajih, ki so jih zasedle nemške čete. Preostala torej še 100 milijonov, toda od tega živi 15 do 20 milijonov v Sibiriji in zato ne pridejo v poštev. Preostane nazadnje le še 80 do 85 milijonov prebivalcev. Proti tem lahko postavimo 85 milijonov Nemcev, 70 milijonov zavezničkov in 150 milijonov prebivalcev po evropskih zasedenih pokrajinah. Če se nam posreči, kar se nam brez dvoma bo posrečilo, mobilizirati teh 300 milijonov, bodisi za vojaške, bodisi za delavce, bomo prekašali boljševizem tudi po številu.

Ameriške izgube

Buenos Aires, 1. marca. AS. Ameriško vojno ministrstvo je pred nedavnim objavilo nekaj podatkov o izgubah ameriške vojske. Zanimivo je, da služi v ameriški vojski nad 450.000 črncev in da je med njimi kakih 1000 častnikov. Njihove dosedanje izgube znašajo 66.399. Od tega je 10.455 mrtvih, 11.187 ranjenih, 38.027 pogrešanih, 6.041 ujetih, 89.000 pa interniranih v nevtralnih državah. Seznan izgub kopenske vojske do 15. februarja znaša 3.781 mrtvih, 6.689 ranjenih, 25.323 pogrešanih, 6.641 ujetih in 89 interniranih. Skupno število znaša torej 42.623 moč. Izgube mornarice in obalne obrambe znašajo do 27. februarja 6.673 mrtvih, 4.489 ranjenih, 12.604 pogrešanih, skupno torej 23.776 moč. To so seveda uradni podatki, objavljeni v Združenih državah, ki po vzgledu svoje angleške zaveznice objavljajo svoje izgube v obrokih.

Nemški zunanji minister v Rimu

Von Ribbentropp je izročil Duceju Hitlerjevo osebno poslanico - Obdelana so bila vsa evropska vprašanja Popolna enotnost med Italijo in Nemčijo, ki bosta nadaljevali vojno do zmage

Rim, 1. marca. AS. Nemški zunanji minister von Ribbentropp je po Hitlerjevem naročilu prišel zadnje dni v Italijo, kjer se je mudil od 24. do 28. februarja. Ob prihodu so ga sprejeli državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Bastia-

nini, državna podtajnika Rossi in Albini, visoke osebnosti države in stranke ter oboroženih sil, kakor tudi veleposlanik von Mackensen, obdan od osebja nemškega veleposlaništva v Rimu. Nemškega zunanjega ministra so spremljali

veleposlanik Ritter iz nemškega zunanjega ministrstva, podnačelnik glavnega poveljstva v Hitlerjevem glavnem stanu general Warlimont ter načelniki pristojnih oddelkov nemškega zunanjega ministrstva. Prišel je tudi italijanski veleposlanik v Berlinu Alfieri. Naslednji dan po svojem prihodu je bil minister von Ribbentropp sprejet pri Duceju v njegovih uradih, kjer mu je izročil osebno Hitlerjevo poslanico. Nato je sledil prvi sestanek ob navzočnosti podtajnika v zunanjem ministrstvu Bistaninija ter veleposlanikov von Mackensena in Alfierija. Sestanek je trajal več kakor 4 ure. Pogovori so se nadaljevali še isti dan, kakor tudi naslednji dan. Popolnoma so bila obravnavana vsa evropska vprašanja ter vodenja vojne sile trojne zveze. Nekemu teh sestankov sta prisostvovala tudi načelnik italijanskega glavnega stana general Ambrosino in general Warlimont iz Hitlerjevega glavnega stana poleg podtajnika Bastianinija, ki je imel že s svoje strani dolg razgovor z ministrom von Ribbentroppom. Na pogovorih, ki so potekali v vzdušju odkrite prisrčnosti in prijetnosti, ki je vežeta Duceja in Hitlerja, je bila ugotovljena popolna enotnost v vseh pogledih, ki je vedno obstajala med obema državama in ki je zagotovilo uspeha v borbi, ki jo ti dve državi vodita v polni solidarnosti z Japonsko in zavezniki.

Duce in minister von Ribbentropp sta potrdila odločnost obeh držav, nadaljevati vojno z vsemi potrebnimi silami do uničenja sovražnih sil in do odprave smrtne nevarnosti boljše vize Evrope, ki se je zopet pokazala na vzhodnem bojišču. Potem sta Duce in von Ribbentropp še enkrat izjavila odločen namen Italije in Nemčije, ustvariti v Evropi po končni zmagi nov red, ki bo zagotavljal varen obstoj v vzdušju pravičnosti ter sodelovanja vsem evropskim narodom, svobodnim pred bogatstvom in judovstvom, ki bodo lahko pogumno razvijali svoje sile ter čitili svoje medsebojne koristi znotraj trdnih meja velikega evropskega prostora.

Sovjeti so bili vrženi preko Donca

Hudi boji na Kavkazu, pri Kursku, Orelu, Ilmenskem in Ladoškem jezeru V februarju je bilo potopljenih 90 angleško-ameriških ladij s 576.800 t.

Hitlerjev glavni stan, 1. marca. Nemško v-

rhovno poveljstvo objavlja: Napadi, ki jih je sovražnik tudi včeraj pod-

vzel proti fronti na Kubanjskem mostiš-

ču so se zrušili z visokimi krvavimi izgubami. Pred Novorosijskom je topništvo vojske zažgalo z oklopnimi vozili naloženo sovražno ladjo. Na bojišču ob Miusu je sovražnik po mo-

čni topniški pripravi prešel na široki fronti k na-

padu. Sovjetske čete so bile že pred glavno boj-

no črto v odločnem obrambnem boju razbite.

Lastni napadi v prostoru pri Izjumu so

tudi včeraj nadalje pridobili na prostoru. Na-

padalne divizije so vrgle žilavo brancega se

sovražnika na Donec in preko Donca na-

zaj. Razpršeni in odrezani sovjetski oddelki

so bili uničeni in pri tem 23 oklepnih vozil se-

streljenih ter zajetih mnogo ujetnikov in plena.

Močni oddelki bojnih letal in letal za bližnje po-

lete so izvedli silovite napadalne udarce proti

bežečim kolonom in množičnim sovjetskim silam.

V prostoru pri Harkovu, Kursku in Orlu

in južno od Ilmenskega jezera so se v težkih

bojih izjalovili številni sovražni napadi. Na ne-

kem mestu je bil motoriziran sovjetski oddelk ob-

lojen in uničen. Proti izpostavljenemu loku postojank južno od

Ladoškega jezera je sovražnik včeraj pod-

vzel zaporedoma 10 napadov, ki so bili vsi z iz-

gubami odbiti. Od 21. do 28. februarja je bilo na vzhodnem

bojišču 1060 sovjetskih oklepnih vozil od kopne

vojske uničenih, zajetih ali onesposobljenih za

borbo. Nemške pomorske sile so pred Novorosijs-

kom v ponovnih napadih potopile eno torpedov-

ko, štiri trgovske ladje s skupno 6500 tonami in

lovei vojne mornarice potopili eno sovražno pod-

mornico. Pri vojaško brezpomembnih napadih britan-

skih letal proti nekaj krajem zasedenega zapad-

nega ozemlja in pa proti nekemu operišču ob

Atlantski obali, kakor tudi pri posameznih

bombnih napadih na zapadno Nemčijo v

pretekli noči, je imelo prebivalstvo izgube. Pet

sovražnih letal je bilo sestreljenih. V borbi proti ladjem Velike Britanije in

Zedinjenih držav ameriških so potopile podmor-

nice v februarju 82 sovražnih trgovskih ladij s

545.300 tonami in torpedirale 14 nadaljnjih

ladij, izmed katerih jih je mogoče večje število

smatrati prav tako za potopljene. Hitri čolni so

potopili tri trgovske ladje s 6000 tonami, letal-

stvo pa je potopilo v istem času pet trgovskih

ladij s 25.000 tonami in poškodovalo 14 trgovskih

ladij, deloma težko. S tem je bilo v februarju

uničenih 576.800 ton sovražnega ladijskega pro-

stora. Podmornice so potopile nadalje eno križarko,

en rušilec in eno spremljevalno ladjo. Druge

ednice vojne mornarice so uničile tri hitre čolne,

dve stražni ladji, eno preskrbovalno ladjo in eno

podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo eno

podmornico, poškodovalo pa dve križarki in neko

manjšo vojno ladjo.

Sovjeti so se pripravljali 20 let

Monakovo, 1. marca. AS. »Abendzeitung« se bavi z boljševiško propagando, ki bi rada prepričala svet, da Moskva ni imela nikdar napadalnih namenov proti ostalemu svetu. List nato omenja, kaj je pred 20 leti pisal o nalogi rdeče armade maršal Tuhačevski, ki je bil leta 1923 zvezda prvega reda na sovjetskem nebu ter je užival popolno zaupanje takratnega političnega vodstva. On je zahteval takojšen oborožen vdor v zahodno Evropo, ki bi razširil rusko oblast najprej na so-

sednje narode, nato pa s pomočjo rdeče armade na ves zahod. Boljševizem mora zgraditi armado,

ki bo sposobna za ofenzivo izven lastnih meja - nadaljuje Tuhačevski - kajti v Sovjetski Zvezi nima kakih posebnih nalog. Rdeča armada je praktično povezana s cilji svetovne revolucije. Čez dve leti je nato še drug boljševiški vojaški voditelj, Jakob Vidovič Brabkin, znan pod imenom Gužev, obudil načrt Tuhačevskega in pisal: »Mi pripravljamo armado, ki bo služila ne le obrambi, marveč ofenzivni vojni proti zahodnim državam. Vzoredno z velikim izbruhom svetovne revolucije mora korakati tudi naša vojaška strategija.«

Proslava obletnice smrti vojvode D'Aosta

Rim, 1. marca. AS. Pod pokroviteljstvom fašistične stranke bo fašistični zavož za Italijansko Afriko 3. marca praznoval prvo obletnico slavne žrtve vojvode D'Aoste. V navedenih krajih bodo imeli spominke govore sledeči: v Rimu Carlo Scorza, v Milanu Carlo Borsani, v Napoliju Umberto Guglielmotti, v Firenzi Severio Fera, v Bologni Davide Fossa, v Bariju Carlo Fattarappa, v Pisi Carlo Ciglio, v Padovi Attilio Simioni, v Triesteju Ardito Desio, v Pistoji Angelo Nori, v Modeni Leonardo Gana, v Perugiji Pascot.

Grof Ciano izročil poverilnice sv. očetu

Vatikansko mesto, 1. marca AS. Danes zjutraj ob deseti je izročil grof Ciano svoje poverilnice sv. očetu. Vatikanski dostojanstveniki so se po običajnem ceremonijelu podali na poslaništvo, odkoder so spremlili grofa Ciana v Vatikano. Pri njegovem vstopu v Vatikan je na tr-

gu sv. Damasta palatinska straža izkazala čast grofu Ciano, ki ga je sprejel poveljnik straže Vitez Chjassi. Nato je šel sprevod v spremstvu švicarske garde v Klementovo dvorano, kjer je sprejel grofa Ciana tajnik ceremonijela msgr. Nartone, ki ga je spremljal do dvorane, kjer se je nahajal sv. oče, obdan z visokimi dostojanstveniki. Ko je grof Ciano izročil svoje poverilnice, se mu je poklonil in sv. oče ga je prijazno nagovoril. Nato sta imela sv. oče in grof Ciano razgovor v njegovi zasebni knjižnici. Preden se je poslovil, je grof Ciano predstavil sv. očetu svojega prvega svetnika in ostalo spremstvo, nato pa se je podal k državnemu tajniku kardinalu Maglioneju. Preden je zapustil Vatikan, se je podal v baziliko sv. Petra. Po povratku v poslaništvo mu je kardinal Maglione po običajnem ceremonijelu vrnil obisk.

Gandijev sin o trpljenju svojega očeta

Bangkok, 1. marca. AS. Gandijev sin Devadas je včeraj dejal, da se zdravi njegovega očeta stalno slabša. Devadas Gandi je nato priporočal ljudem, ki so prišli obiskat njegovega očeta, naj ga čim manj vznemirjajo, saj razumejo, da njegovo zdravje peša ter da bo povzročalo mnoge skrbi tudi še dolgo po koncu gladovalne stavke. Policija je v Kalkuti in Bombay zaprla številne mladeniče, ki so nabijali manifeste, v katerih se zahteva brezpogojno osvoboditev Gandija. V Allahabadu se je množica demonstrantov podala proti zaporom ter zahtevala oprostitev nekaterih aretiranih Indov. Policija je skupno z vojaštvom množico razpršila in v tej zmešnjavi sta bila ranjena dva vojaka in trije Indijci.

Totalna mobilizacija se pričinja

Birlin, 1. marca. AS. Kakor se je izvedelo iz pristojnega vira, bodo v okviru civilne mobilizacije v Nemčiji vse ženske, ki imajo dovoljenje za vožnjo z avtomobili, nameščene v domovini za vožnjo z lahкими avtomobili. Tiste žene, ki so že imele dovoljenje za vožnjo z avtomobili, pa so morda že izven prakse, si bodo lahko v kratkem zopet pridobile to spretnost s potrebnim dodatnim urnjenjem. Vse tiste, ki ne znajo voziti avtomobilov, imajo pa veselje za to, se bodo lahko udeleževale brezplačnega pouka za vožnjo z avtomobili.

Bombe na Moresby

Tokio, 1. marca. AS. Iz uradnega vira se je izvedelo, da so japonska letala bombardirala Port Moresby na Novi Gvineji.

Novi spori med Moskvo in begunskimi vladami

Lizbona, 1. mar. AS. Poljska vlada se je sešla pod predsedstvom generala Sikorskega ter razpravljala o poljsko-ruskih odnosih. Sprejela je naslednje sklepe:

»Poljska vlada izjavlja, da niti pred izbruhom sedanjih vojne niti med njo poljski narod ni bil nikdar pripravljen sodelovati z Nemčijo proti Rusiji. V svojih odnosih z Rusijo je bila Poljska vedno pripravljena sodelovati na ruski strani za nadaljevanje vojne ter za ohranitev prijateljskih odnosov z Rusijo po doseženi zmagi. Poljska vlada odločno zavrača zlobno propagando osi, ki obdoljuje poljsko vladno neposrednih in posrednih malo prijateljskih stremeljenj do Rusije. Bedasto bi bilo sumiti, da bi bila Poljska imela kakršne koli namen potegniti vzhodno mejo poljske republike ob Dnjestrnu in Črnem morju ter dolžiti Poljsko, da bi bila predlagala kakršne koli spremembe svojih meja na vzhodu. Od trenutka, ko je bila podpisana med Poljsko in Rusijo pogodba, t. j. do 30. julija 1941, poljska vlada ni spremenila svojega mnenja glede poljskih meja nasproti Rusiji, glede katerih naj bi obveljal »status quo«, to se pravi, obveljalo naj bi stanje, kakršno je bilo 1. septembra 1939.«

Lizbona, 1. marca. AS. Poljski list, ki izhaja v Londonu »Dziennik Polski«, je objavil članek,

ki je bil vsekakor naročen od zgoraj in ki se zgraža nad krutostjo in oostrostjo odgovorov sovjetske vlade in note poljske vlade. Napetost med Poljaki in Rusi pa ni edina vrzel med Kremljem in takozvanimi vladami, katere ščiti London. Podobna nasprotja trajajo že nekaj tednov med sovjetsko in namišljeno jugoslovansko vladno v Londonu. Tudi takozvana čehoslovanska vlada je vložila protestno noto pri sovjetski vladi zaradi propagande sovjetskega radia, ki širi komunizem v bivši Čehoslovaki. Očividno sovjetska propaganda vneto deluje za ustanavljanje komunističnih celic po vseh državah ob svoji zahodni meji, ki so zdaj zasedene ali osvobodene od Nemcev. To dela v upanju, da bi v primeru zmage lahko tam vzpostavila komunistične vlade, te kraje pa vključila Zvezi sovjetskih republik.

»Times«-ov dopisnik poroča iz Washingtona, da so znane osebnosti iz baltičskih držav, živčete v Združenih državah, izrazile bojazan pred morebitno sovjetsko zmago in sporočile Belu hiši, da bi Združene države in Anglija morali nujno že vnaprej izjaviti, da ne bosta dopustili, da bi se Rusija z izgovorom na komunizem in narodno svobodo polastila baltičskih ter skandinavskih držav. »Times«-ov dopisnik vztraja, d so takšne izjave res potrebne, kajti sicer »Atlantska kart« ne bo imela več nikake propagandne vrednosti.

Obisk Visokega komisarja na živilskem trgu, v zbiralnici in razdelilnici mleka in pri Prevodu

Ljubljana, 1. marca.

V Soboto je Visoki komisar brez napovedi pregledal osrednji živilski trg, središče za zbiranje in razdelitev mleka ter Prehranjevalni zavod, pri kateri priliki je nadziral poslovanje pri raznih delih v teh ustanovah in se osebnostno preprčal o morebitnih neprilikah in težavah, ki so na poti vedno rednejemu dobavljanju vseh potrebnih vrst živil za prehrano prebivalstva.

Povsod je bil Visoki komisar sprejet z izrazi toplih simpatij in priznanja prebivalstva za svoje nenehno zanimanje, ki je predvsem posvečeno skrbi manj premožnih slojev.

Na osrednjem živilskem trgu

Na živilskem trgu, kamor je Visoki komisar prispel okrog 8. ure, je obiskal razne stojnice za prodajo, kjer se je zadržal v razgovoru s prodajalci in kupci in zehelval od njih pojasnila o dobavljanju živil in njihovi kakovosti.

Med obiskovanjem sta se Visokemu komisarju pridružila podžupan dr. Tranchida in ravnatelj živilskega trga dr. Kunc, ki sta ga spremljala na nadaljnji poti in ga obveščala o raznih vprašanjih, ki se tičejo dobave živil.

Eksc. Grazioli se je podrobno zanimal za dovoz in preskrbo s sadjem.

V nadaljnjem je odšel tudi na ogled pokritega trga, kjer je nadziral prodajo mesa in se neposredno zanimal za razna vprašanja, ki se tičejo kakovosti, cen in načina razdelitve mesa.

V razdelilnici mleka

Pozneje je Visoki komisar odšel v razdelilnico mleka, kjer je obiskal vse prostore in si ogledal tekoče delo, nato pa tudi Urad za razdeljevanje mleka, v katerem se je podrobno poučil o količini razdeljenega mleka, pri čemer je ponovno poudarjal načelo, da mora biti mleko predvsem dobavljivo otrokom, bolnikom in starim ljudem.

Se enkrat je pri tej priliki opozoril na že izdana navodila, ki stremijo samo za tem, da bi se zbralo čim več mleka in bi bila razdelitev čim hitrejša in čim bolj pod nadzorstvom.

V prostorih razdelilnice sta ga sprejela predstavnik Gospodarske zveze g. Simončič in predstavnik Urada za razdelitev g. Striber, ki sta mu podrobno pojasnila poslovanje v uradu.

Pri Prevodu

Nazadnje je Visoki komisar obiskal še ravnateljstvo Preveda, kjer ga je sprejel njegov ravnatelj podpolkovnik Pilla, s katerim je imel dolg razgovor o raznih vprašanjih, ki so v zvezi s to najvažnejšo ustanovo.

V spremstvu ravnatelja je nato obiskal nove urade zavoda na Novem trgu, kjer se je ustavil v razgovorih z vsemi predstojniki uradov in se podrobno zanimal za poslovanje in njih ter pri tem posvetil posebno pozornost podatkom, ki se nanašajo na poljedelsko proizvodnjo in zalogo.

Po teh obiskih se je Visoki komisar vrnil v vladno palačo.

Obnoveitev izkaznic vseučiliščnikov

Tiskovni urad fašistične zveze poroča:

Vseučiliški dijaki, vključeni v ljubljanski vseučiliški organizaciji se opozarjajo, naj obnovijo svoje izkaznice do 15. marca. Tisti, ki tega ne bodo opravili o pravem času, bodo štetji za izključene in bodo ob vse študentske pravice.

Uvedba taksnega papirja

V smislu določil odredbe Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino z dne 8. feb. 1943-XXI, št. 16, ki je objavljena v »Slovenem listu« z dne 10. feb. 1943-XXI, 12. kos, ter stoji v veljavo dne 1. marca 1943-XXI, je na področju Ljubljanske pokrajine razširjena raba taksnega papirja z vodnim tiskom. Izdane so tudi nove menične golice z vtičnim kolkom.

Te taksne papirje, kakor tudi menične golice, prodaja finančna uprava po pooblaščenih prodajalcih (trafike).

Dokler taksi papir ne bo na razpolago, je za namene, navedene v zgoraj omenjeni odredbi, dovoljena raba navadnega papirja, pod pogojem, da je opremljen s kolki v vrednosti predpisane taksne papirja, ki odgovarja namenu.

Dosedanje menične golice se tudi smejo uporabljati, če so dovoljkovane s posebnimi meničnimi kolki.

Menične kolke, ki bodo prišli v kratkem v promet, smejo nalepljati in uničevati izključno le davčni uradi.

Genik za zelenjavo in sadje št. 3

veljaven od 25. februarja 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XXI, naslednje cene v prodaji pri pridelovalcu ter pri trgovcu na debelo in na drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kateri koli količini.

»Ker želi morda kdo čitati preprosto in enostavno pripovedovano povest, bom poskusil jaz John Ridd, svobodnik iz župnije Oare v Somersetskij grofiji, napisati — če mi Bog ohrani življenje in spomin — kar sem v tem okolišču videl in deloma sodoživel.«

Tako začneja pisatelj R. D. Blackmoore enega najbolj branih romanov z naslovom:

»LORNA DOONE«

17. stoletje z vsemi številnimi in dramatičnimi boji med posameznimi grofovskimi rodbinami za oblast v posameznih pokrajinah Anglije in vse mogoče zarote za angleški kraljevi prestol zažive v tej knjigi. Vmes pa se ublažujoče vpleta ljubezen — vsa lepa, zvesta in plemenita grofica Lorne do pogumnega svobodnika — viteza Johna Ridda. Po premaganih hudih težavah se združita v srečnem zakonu.

Roman je izšel v »Slovenem listu« (okna dela vezana v eni knjigi) in ga dobite po vseh knjigarnah in trafikah.

Naslednji teden bo izšel svetovno znani roman

»POSTRUŽKA«

(Scampolo), ki ga je spisal Dario Nicodemi in katerega igra »Scampolo« pozna vse svet.

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITICNE MOČI PETROLEJA

Kakor s sevreškimi mirom, tako tudi z novo Armenijo ni bil zadovoljen Kemal in njegovi tovariši. V pogodbi iz meseca marca 1921 je bilo med Rusijo in Turčijo armensko vprašanje rešeno na drug način: Armenija je bila razdeljena. S tem je prenehala tudi ameriško varstvo nad Armenijo, a Amerika si iz tega ni delala skrbi, njej je bil petrolej več in poleg tega je bila v dobrih odnosih s Kemalom.

Pozneje je prišlo do nove razdelitve mossulskega petroleja, in sicer tako, da je odpadlo:

23.75% na Persian Oil,
23.75% na Standard Oil,
23.75% na Compagnie Francaise des Petroles, na francosko državno petrolejsko družbo, 5% pa je dobil Armenec Gulbenkian. To je bilo leta 1928. Nemčija in Turčija sta bili izločeni.

Ze smo omenili, da je postal Feisal iraški kralj s pomočjo Anglije. Toda ta mož je bil sam dovolj pameten in se ni dal popolnoma vladati od Angležev. Znal je izkoristiti angleške težave na bližnjem vzhodu in je bolj služil kot protiteža proti Ibn Saudu in pomirjal palestinske Arabce. Sedanjí položaj v Iraku pa se je ob tej vojni le še povečal. Anglija ima tam svoje vojaške in letalske sile in budno straži svoje koristi za sedaj in za bodoče.

Da so Angleži hoteli v vsakem oziru pridobiti Feisala na svojo stran, priča sprejem, ki ga je ta doživel leta 1933 ob svojem prihodu v London. Kralj Jurij sam ga je v svečani uniformi sprejel na kolodvoru Victoria. Tam so ga sprejeli valeski princ, vojvoda gloucesterski in številni člani vlade.

Toda ob vsem tem je Feisal sanjal o Veliki Arabiji, ki jo je

tegorični obliki meje, v katerih se morajo cene dejansko gibati pri pridelovalcu, trgovcu na debelo in pri trgovcu na drobno. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati po nižji, nikakor pa ne po višji ceni.

(Številke v oklepaju pomenijo cene na debelo). Česen 10.60 (9.30), karfiol 3.60 (3.10), čebula 3.05 (2.60), koprje 3.90 (3.40), solata glavna 4.95 (4.15), radič 7.50 (6.70), špinata 5.40 (4.60), zelena 5.60 (4.60), Pomaranče 1a 7.70 (6.70), limone I. vrste (15 cm obsega) 4.50 (3.45), kos 0.55, mandarini 5.20 (4.35), jabolka 1a (n. pr. zlata parmena) 6.80 (5.90), hruške 1a 7.25 (6.25).

Opombe: 1. Prva vrsta: zelenjava in sadje morata biti zdrava, sposobna za prevoz. Izločiti se morajo sadeži, ki so spateni, poškodovani, nagniti ali nezadostno sočnati. 2. Zelenjava v prodaji mora biti brez listov in neuporabnih delov. 3. Prodajalci morajo imeti na blagu listek z označbo cene in kakovosti blaga. Trgovci na debelo morajo izročiti prodajalcem na drobno račun z označbo blaga, kakovosti in enotne

Pomemben napredek v organizaciji rejcev malih živali

Zadnje soboto je organizacija rejcev malih živali v Ljubljani doživela preureditev, ki bo za bodoči razvoj rejstva gotovo posebnega pomena. Kakor znano, je Zveza društev »Mali gospodar« že dolga leta uspešno širila misel rejcev malih živali in uspeva v mestu in na deželi. Vzporedno z njo je pa delovala tudi zadruga »Zegoza«, ki je bila zlasti dobro gospodarsko podprta, saj se je kot zadruga lahko lotila tudi raznih koristnih gospodarskih načrtov. Zadruga leta sta obe ustanovi složno sodelovali, čeprav sta imeli vsaka svoj delokrog. Od zadnje sobote naprej pa je med obema nastopilo tesnejše sodelovanje, ki bo prav gotovo rodilo lepih uspehov v korist rejcev malih živali. V soboto popoldne ob šestih je bila v društveni pisarni na Gallusovem nabrežju prisrčna slavnostna seja, na kateri je najprej spregovoril predsednik Zveze društev malih rejcev dr. Janko Koren, ki je podčrtal pomen tesnejšega sodelovanja med društvom »Mali gospodar« in »Zegoza«. Poudaril je, da bo »Mali gospodar« odsele v glavnem opravljal organizatorno in propagandno delo, medtem ko bo vse gospodarske posle vodila za člane društva

Še en partizanski voditelj ubit

Preteklo soboto zjutraj so fantje iz protikomunističnega oddelka iz Temenice skupno s člani kr. finančne straže presenetili v Pustju ob Št. Vidu pri Stični dva partizana, ki sta se jim skuršala izmuzniti. Beg se pa partizanom ni posrečil. Eden je bil na begu ubit, drugi pa hudo ranjen. Presenečenje je bilo veliko, ko so fantje v ubitem partizanu spoznali proslulega partizanskega komandanta s stišenskem, šentivškem in litijškem okrožju Mirka Pestotnika, ki se ga je ljudstvo po teh krajih bilo kakor živega zlodja. Pestotnik je v vseh teh krajih bil duša partizanstva in komunizma, vodilni organizator in funkcionar in nazadnje poveljnik tamošnjega partizanskega bataljona. On je osebno odgovoren za vse gorje, ki je zadelo ljudi v omenjenih krajih: za požig vasi Primskovo, njene cerkve in šole, za rope in požige v Temenici in okolici, za požig

38

hotel ustvariti. Hotel je izgnati Francoze iz Sirije, postati gospodar Meke in Medine in tako mohamedanski cerkveni poglavar. Te sanje pa so mu prinesle veliko sovražnikov. Dalj časa je ljubkoval v Washingtonu, da bi drazil Angleže in izsilil iz njih čim več boljših pogojev. Ker koncesije družbe Irak Petroleum Co niso veljale za vso deželo, je delil obljube Amerikancem, Italijanom in Francozom. Njegovi podložniki so ga sovražili, ker je razdal deželo »nevernikom«. Zasovražili so ga tako, da je sam čutil, da je boljše, če živi v zdravilnih in razkošnih kopališčih, kakor pa v vroči puščavi, katere petrolej ga je obogatil. Živel je več po svetu kakor doma. Tako ga je nekoč doletela usoda: bilo je 7. septembra leta 1933, ko so ga vrnil z neke avtomobilske vožnje v Bernu v hotel, kjer je uro po prihodu nenadoma umrl. Ravnatelj hotela gospod Eggman, ki ga je našel mrtvega, je prav tako nenadoma umrl poleg njega.

To je bila skrivnostna smrt za moža, ki se ni dopolnil petdeset let. Skrivnost njegove nenadne smrti je bila nepojasnjena. Kralja Feisala so balzamirali — prepeljali so ga iz Švice v Haifo na angleški križarki, ker švicarski zakon prepoveduje balzamiranje, so to delo opravili v Palestini. Nato so ga v letalu prenesli v Bagdad. Po Feisalovi smrti so spet nastali spori v Iraku; med iraškimi četami in kaldejskimi obmejnimi rodovi so bili pogosti boji. Bagdad je spet oživel. Številni agenti, špijoni in petrolejski možje treh celin so se nagnetli v mesto, skušajoč izkoristiti položaj. Toda, Angleži so znali dobro uveljaviti svojo prednost. Feisalu je sledil na prestolu njegov nečak Ghazi, ki se je poročil s hčerjo najbolj bogatega in mogočnega anglofilnega šejka. Neprestane spore in poboje bojovitih Asircev in Kaldejev so Angleži znali hitro udušiti. Deloma so jih pobili, deloma pa preselili v Sirijo.

Iraški petrolej. Še leta 1929 je proizvodnja znašala 398.000 sodov, deset let pozneje je proizvodnja narasla na skoraj pet milijonov ton petroleja. S petrolejskim denarjem si je Irak ustvaril dobro vojsko, zgradil je vodovodne naprave in ceste. S finančno neodvisnostjo pa je rasla tudi politična neodvisnost. Toda Angleži so vse poizkuse zatrli in ostali gospodarji dežele in gospodarji iraškega petroleja.

cene. Tak račun morajo izdati tudi prodajalci na drobno na vsakokratno zahtevo. 4. Ta cenik mora biti izvešen na dobro vidnem mestu; velja pa le za uvoženo blago. Razume se brez tare. 5. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika. 6. Okrajni civilni komisariati lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora predhodno odobriti Visoki komisar. 7. Za blago, ki ga ta cenik ne navaja, veljajo cene iz zadnjega prejšnjega cenika, kjer je bilo navedeno, razen če se je s posebno odločbo določila drugačna cena. 8. Kršitelji teh določb se kaznujejo po postopku iz navedbe z dne 26. januarja 1942-XX, št. 8. z zaporo od dveh mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Določitev nagradne tarife za zobozdravniška in dentistična dela

Nagrade zobozdravnikom in dentistom Ljubljanske pokrajine se določajo takole:

Konservativno zdravljenje

1. Plomba, centralna 30 lir; 2. Plomba, konturna 35 lir; 3. Inlay (brez stroškov za tvarino) 85 lir; 4. Ordinacija, do štirih ordinacij, vsaka 20 lir (vsaka nadaljnja ordinacija 10 lir); 5. Zdravljenje korenine s plombo, do treh ordinacij 80 lir (vsaka nadaljnja ordinacija 10 lir).

Ustna in zobna kirurgija.

1. Ekstrakcija brez anestezije 20 lir; 2. Ekstrakcija z anestezijo 30 lir; 3. Ekstrakcija, komplicirana 50 lir; 4. Odstranitev zobnega kamna 20 lir; 5. Resekcija korenike, operacija ciste, izklesanje retiniranega zoba 250 lir; 6. Incizija abscesa 25 lir.

Protetika.

1. Zoba na vijak (Logan, Davis, Verodens) 100 lir; 2. Richmond krona (brez stroškov za tvarino) 200 lir; 3. Enodelna ali dvodelna krona (brez stroškov za tvarino) 140 lir; 4. Fasetirana krona (brez stroškov za tvarino) 200 lir; 5. Jaquet krona 1000 lir; 6. Palapont krona 270 lir.

Dela v kavčuku.

1. Zoba (brez stroškov za zapono) 100 lir; 2. Dva zoba (brez stroškov za zapono) 140 lir; 3. Trije zobje (brez stroškov za zapono) 180 lir; 4. Štirje zobje (brez stroškov za zapono) 220 lir; 5. Zapona brez tvarine 30 lir; 6. Sesalo 60 lir; 7. Popravilo proteze 60 lir; 8. Vstavitve novega zoba v staro ploščo 100 lir; 9. Vstavitve dveh novih zob v staro ploščo 120 lir; 10. Predelava umetnega zobovja (en zob) 85 lir; 11. Predelava umetnega zobovja (dva zoba) 100 lir; 12. Pribitek za kovinsko ploščo 500 lir; 13. Pribitek za umetne smole 300 lir.

»Zegoza«. Kot naslednji govornik je spregovoril predsednik ljubljanskega društva g. Grabnar, ki je orisal vsi zgodovino društva in napore odborov, da bi dosegli uspehe z organizacijo malih rejcev. Zatem je spregovoril predsednik »Zegoze« g. Kampuš, ki je orisal uspehe združenih naprav v zadnjih letih. Čeprav je bilo treba z vsakim načrtom začeti prav z malega, je vendar danes v lasti zadruge predelavnica za volno. Lepo je bilo urejeno rejsko središče, odlično posluje strojarja, ki je prva leta dobila v stroj okrog 3000 kočic, lani pa že 6000. Prav tako z uspehom deluje sušilnica in mlin za razna krmila. Še vse polno načrtov ima »Zegoza« eden najpomembnejših za setanje čase je zbiranje lupin, ki se je že obneslo. Spregovoril je zatem še predsednik železniške nabavljalne zadruge g. Jakob Scher, ki je omenil, da je »Zegoza« začela pred 12 leti in da je njen lepi razvoj zlasti zaslug g. Kampuša. Svoje čestitke so izrekli dalje g. inž. C. Oblak kot zastopnik kmetijskega oddelka in zastopnik čebelarjev g. Robida. Nato je bilo zborovanje, ki je bilo v novem lokalu, ki si ga je društvo pridobilo te dni, zaključeno.

Lavričeve tovarne itd., kar je vse sam vodil in pripravil. Njegovo prevratniško delovanje se je raztezalo na obe strani meje in na nemške oblasti na njegovo glavo razpisale 20.000 mark. Pestotnik se je znal izogibati nevarnosti in ga je vedno spremljala straža petih, do zob oboroženih komunističnih udarnikov.

Ko so ga preiskali, so pri njem dobili najrazličnejše dokumente, osebno izkaznico, izdano od občine Prečna, ponarejeno dovoljenje za svobodno gibanje v pokrajini, celo vrsto potrdil o nagradah, ki jih je dajal svojim terenskim zaupnikom in delavcem, nekaj mazaških zdravil, bomba in štiri suhe hruške.

Zopet: drug za drugim, dokler ne bo padel zadnji ter zaključil žalosno in krvavo zgodovino partizanskih zločinov.

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Več kakor eno uro se je iz najbolj elegantnega newyorškega dela slišalo pokanje revolverjev ter enolični ta-ta-ta strojni. Chowrey se je blokiril za naslanjač ter ga obložil z modroci. Od tam je neprestano streljal na policijo, medtem, ko so ti-soči mešanov sledili borbi ter se veselili nerednemu prizoru. Kako neki je ta gangster, ki je bil eden najnevarnejših zločincev v New Yorku, kako je ta Crowley gledal na samega sebe? Slučajno to vemo, kajti medtem, ko je policija streljala v njegovo skrivališče, je napisal pismo, tužen dokument, oskropljen s krvjo iz njegovih ran, in v tem pismu je bilo napisano: »Pod mojo obleko se skriva truplo, toda velikodušno sree, ki ne bi nikomur nič žalega storilo.« In vendar je malo pred tem zaključkom Crowley krožil po poljskih poteh v okolici Long Islanda, kar se mu približava varnostna straža ter ga prosi, naj mu pokaže patent avtomobila. Crowley je brez besede dvignil puško ter z enim strelom podrl agenta. A to mu še ni bilo dovolj. Stopil je iz avtomobila, se sklonil nad padlim, mu vzel revolver ter ga z njim prestrelil. In to je bilo »tisto trudo, toda velikodušno sree, ki ne bi nikomur nič žalega storilo.«

Crowley je bil obsojen na električni stol. Ko je prišel v smrtno sobo v Sing-Singu, ali mislite, da je rekel: »Prišel sem tako daleč zaradi svojih umorov?« ne, rekel je: »Prišel sem do tega zato, ker sem se branil.« Nauk basni je ta: gangster Crowley se ni ničesar sramoval.

Ali je to značilno samo za zločince? Poslušajte: »Najlepša leta svojega življenja sem potrošil za to, da sem oskrbel svojim bližnjim najboljše zabave, da sem jim pomagal dobro preživeti njihov čas, v zahvalo pa sem imel obsodbe ter ječo.« To govori Al Capone! javni sovražnik št. 1, najbolj prosluli gangsterski poglavar v Chicagu. Tudi Al Capone samega sebe ne oboja, nasprotno, smatra se za javnega dobrotnika, ki ga pa ljudje ne razumejo in mu delajo krivico. Tudi Dutch Schultz, preden je padel pod kroglami članov neke kriminalne tolpe v Newarku, je bil istega mnenja. Nekemu časnikarju je namreč zatrdil, da je javen dobrotnik in je to tudi verjel, čeprav je bil eden najbolj proslulih aleparjev v New Yorku. Eden ravnatelj v jetišnici Sing-Singa mi je zatrdil, da je zelo malo zločincev v tisti ječi, ki pa vsebuje cvet vseh zločincev, ki bi se smatrali za slabe. Nasprotno: trdijo in ti skušajo dokazati, da so prav tako dobri in človeški kakor vi ali jaz. Večina njih skuša opravičiti tudi pred samim seboj svoje protidružabno obnašanje z bolj ali manj logičnimi in neologičnimi dokazi. Vedno pa zatrjujejo, da ječe sploh niso zaslužili.

In zdaj, če se ljudje te vrste smatrajo za tako dobre in tako brez krivde, kaj naj rečemo o povprečnem človeku, o človeku, s katerim pridete vi ali jaz vsak dan v stik? Nek moj prijatelj mi je nekega dne priznal, da se je že dolgo tega naučil, kako absolutno bedasto je opravičevati se in se izgovarjati. Blagor njemu, ki se je tega tako hitro naučil! Jaz osebno sem porabil tretjino stoletja, preden sem opazil, da devetdeset odstotkov ljudi noče priznati svojih napak. Kritika je največkrat brezkoristna, kajti človeka privede v defenzivo ter ga sili k izgovorom; kritika je sploh nevarna, kajti vedno zadene tisto občutljivo človekovo lastnost, ki se imenuje napuh, rani njegovo občutje važnosti ter vzbudi njegovo užaljenost.

V nemški armadi je prepovedana kritika ali graja po kakih dogodkih. Treba je stvar prestatiti ter pustiti, da se vtisi ustalijo. Če je graja takoj izrečena, je kozovnan tisti, ki je grajo izrekel. Ali ne bi bilo naravnost sijajno, če bi imeli podobno odredbo tudi v civilni zakonodaji, odredbo proti godrnjavim staršem, proti sitnarskim ženam, proti surovim predstojnikom ter proti vsej škodljivi armadi kritikastrov!

Na vsaki strani zgodovine dobimo križeče primere, kako je včasih kritika nekoristna. Vzemimo za zgled slavno debato med Teodorjem Rooseveltom ter med predsednikom Taftom. Ta debata je razklala na dvoje republikansko stranko, omogočila Wilsonu predsedniško mesto na ta način preobrnila razvoj dogodkov med svetovno vojno in s tem spremenila tudi razvoj zgodovine. Omenimo jo na kratko:

Leta 1908 je Teodor Roosevelt odšel iz Bele hiše, t. j. njegova predsedniška doba je potekala; šel je v Afriko streljat leve. Za svojega naslednika je pustil Tafta. Ko se je pa vrnil, je eksplo-diral ter obložil Tafta konservativizma. Skušal se je zato dati izvoliti še tretjič ter v ta namen ustvaril novo stranko. Pri volitvah sta Taft in republikanska stranka dobila samo dve državi kar pomeni največji poraz, ki ga je stara stranka kdaj doživela.

Roosevelt je kritiziral Tafta; ali pa je ta nato kritiziral samega sebe? Nikakor, kajti s solzami v obeh je trdil: »Ne vem, kako bi mogel drugače delati, kakor sem delal.« Kdo je imel prav? Roosevelt ali Taft? Resnici na ljubo, tega ne vem, in končno tudi ni treba vedeti; kar me zanima, je to, da Roosevelt nikakor ni prepričal Tafta o njegovih napakah, pač pa je dosegel, da se je Taft branil in opravičeval. (D dalje.)

ANGLEŽI V BOJU ZA PETROLEJSKO PREMOČ

(D'Arcy, Reilly in Anglo-Persian Oil Co.)

Perzija dvajset let pred svetovno vojno. V Teheranu vlada šah Nasreddin, »kralj kraljev« in »gospodar od roba meseca tja do globin vodac«. V vsem svojem življenju ni ta oblastni gospodar stisnil duše Evropejcu, ne da bi z dotikom z nevernikom omadeževal svoje duše. Vselej pa so ga lahko pregovorili, da je dovolil nekaterim Evropejcem bivanje in kretanje po njegovi deželi.

Med temi je bil suh, že starejši inženir, mr. William Knot d'Arcy, raziskovalec, ki je bil poprej v Avstraliji dolgo časa ujetnik nekega tamkajšnjega rodu, preden je našel zlato goro, rudnik Mount Morgan. S tem zlatom je hotel osvojiti svet, ustvariti kraljestvo petroleja in izenačiti Rusiji in Ameriki, ki sta tedaj obvladali trg.

Mr. d'Arcy je vedel, kakor so to vedeli vsi zgodovinarji, da so stoletja goreli ognji na ploščadah perzijskih templjev, ki so naznanjali vernikom, da je tukaj priujoč bog ognja Ormuzd, katerega je treba častiti. Ti ognjeni stebri so že davno ugasnili, toda d'Arcy išče neutrudno na teh mestih starodavne kulture. Ti ognjeni stebri niso bili nič drugega kakor goreč petrolej, katerega so prizgali pametni svečniki. V bližini teh mest starega kulta morajo biti še danes zaloge petroleja. Ogromne zaloge petroleja, kakršne so našli Rusi ob Kaspiškem morju, morajo biti tudi v zemlji Perzije. D'Arcy je hotel najti petrolej za vsako ceno.

Iz doline Širah je krenil proti severu. Zapustil je krasno cvetje in veličastne stare zgradbe, zapustil je gaje cipres in romantično Orienta in se odpravil s karavano kamel na pot po kameniti in neobljudeni puščavi. Prišel je v malo oazo in v solno puščavo. Prišel je do gore Ararat. Toda petroleja ni našel niti ne česar koli, kar bi ga spominjalo na ležišča petroleja. Izgubil je že veliko denarja, upanja in poguma pa mu ni zmanjkalo, niti ne vere v perzijski petrolej in vere v Boga. Skoraj vedno je bil sam, premažoval je težke nevarnosti in se boril s silo narave. S seboj je nosil svoje orodje, zemljevide, geološke knjige in zamotane račune, podobe svetnikov, križ in prevode sv. pisma.

Stanovski pomenki z ljubljanskimi trgovci

Ljubljanski trgovci spadajo med meščanske stanove s precejšnjo tradicijo. Marsikatera trgovska hiša ima že svojo častljivo preteklost. Rod za rod si je prizadeval, da bi povečal podjetje in razširil krog svojih rednih odjemalcev v mestu in tudi za dežele. Nekatera podjetja so se razvila v prave veletrgovine, ki v vsem ustrezajo potrebam ljubljanskih razmer. Prodajalne na drobno so večinoma v prtiljuhu in samo nekoliko trgovin jih je razširilo tudi na prvo nadstropje. To se pravi, da pri nas še ni vele mestnih trgovin ali trgovskih palač, v katerih bi dobili vse od igle do pohištva ali od otroških igrac do izgotovljenega fraka.

Trgovine, ki se razprostirajo prek štirih ali petih nadstropij in v katerih se prevažate iz oddelka v oddelku z dvigalom ali s tekočimi stopnicami, so v Ljubljani še neznane, kar pa ne pomeni nobene škode. Ljubljancem je zadovoljen s sortiranimi trgovinami, kakršnih je v mestu dovolj. Najbolj so se razvile trgovine z manufakturo, pa tudi one s špecijero in druge, ki prodajajo samo posebno vrsto izdelkov.

Človek, ki si ogleduje ljubljanske izložbe, bo moral priznati, da so okusno prirejane in da bi lahko stale nekatere tudi po ulicah velikih evropskih središč. Nekateri trgovci so si najeli strokovno izobražene aranžerje, ki skrbijo za umetniško opremo izloženih oken. Izložbe so mikavne za človeka, ki ima namen kupovati, prikupne pa so tudi za onega, ki pase samo radovednost. Posebno okusne in pestre so izložbe modnih trgovin. V skladnosti z letnimi časi razstavljajo zdaj zimске potrebščine, zdaj spomladne ali poletne, radi pa poskrbijo tudi za kulise, ki spominjajo na letne čase.

Ljubljani v pohvalo je treba omeniti tudi dejstvo, da vidite v naših izloženih oknih od časa do časa tudi prave umetnine, redkokdaj pa predmete ali reklamo, ki žali čut lepote ali dostojnosti. To izrečno navajamo zaradi tega, ker smo videli in izjemstvu tudi izložbe, ki žalijo človeško tenkočutnost.

Tudi potreba v ljubljanskih trgovinah je bila že od nekdaj solidna. Primeri, da bi se ljudje pogajali za ceno, in da bi moral trgovci za polovico popustiti, preden bi prodal ta ali oni predmet, so pri nas izključeni. Cene so stalne in v kolikor uživajo osebi znanci, redni odjemalci in drugi privilegiranci popust, znaša isti le nekoliko odstotkov. Pozna se, da niso imeli židje svojega posebnega vpliva na razvoj naše domače trgovine.

Nameščenci v trgovinah so strokovno izobraženi in so tudi dovolj sposobni za strokovne povere. Teh si želijo zlasti one stranke, ki nimajo dovolj praktičnega smisla in ki si želijo posuka glede vrste blaga, kakovosti, okusa, načina uporabe in podobnega. Soliden trgovec ne bo hvalil vsake robe, pač pa bo odjemalcu, ki si ga želi

ohraniti, odkritosrečno svetoval in priporočal le dobre izdelke. Tega se zavedajo trgovci, pa tudi odjemalci, ki se radi držijo svojih stalnih trgovin. Razmere, ki jih preživljamo, imajo seveda tudi svoj vpliv na trgovine. Prav zaradi tega bi bila naloga trgovcev, da si prizadevajo, da po potrebi svojim odjemalcem čim bolj solidno; na drugi strani pa morajo tudi odjemalci upoštevati razmere, ki so se pri nas, kakor povsod po svetu v marsičem spremenile. Neumestno bi bilo, če bi popuščala vpludnost in potreba. Ne gre za pozdravljanje ali vpludnost nagovarjanje v trgovinah, pač pa za potrebo, pri kateri je potrebno ponuditi vse, kar imajo na razpolago. V dobri trgovini ne sme noben odjemalec dobiti vtisa, da bi

Nedeljski popoldan v nebotičniku

Ljubljana, 28. februarja.

Včerajšnja nedelja je potekla že v skoraj pomladanskem razpoloženju. Opoldanska promenada je bila dobro obiskana, popoldanski prehodi v Tivoliju in proti Šiški so bili številni. Kinske dvorane pa so bile še vedno tako polne kot v zimskem času, ko so bili že pred polnočnim razprodani vsi sedeži. Sicer si lahko dobil še tik pred predstavo prostor; seveda je bilo treba malo več plačati, ker cenejši ni bilo več na razpolago. Precejšen naval je bil v Matično dvorano, kjer predvajajo sijajno in izvirni domiselni zabeleženo filmsko veseligr »Karlova teta«; prav tako je bil dobro obiskan »Union«, kjer je po dolgem času spet na sporedu film z žalostnim koncem. Nočemo nikomur jemati poguma, kajti tudi ta film je vredno pogledati. Tisti, ki so navajeni na »happy end«, odnosno se nanj specializirajo, bo takšen konec pač grenka kapljica v morje cukrenosti in milosolstva. Vendar je »Dekle z nasprotnega brega« uspelo in resno delo, ki bo še marsikoga privabilo v unionsko dvorano.

Kot sleherno nedeljo, je bil tudi včerajšnji najštevilnejši obiskane nebotičnik. Družba prijateljev si je izbrala ta kraj za oddih. Šla je kmalu po kosilu, ker pozneje ni več moglo dobiti primerne prostora, in bila že ob pol treh — morda malo pozneje — na mestu. Izbrala si je prostor v zgornjih prostorih, kjer je baje — vsaj tako so rekli — največ zabave. Mladi ljudje danes ne naročajo več črne kave ali kapucince, temveč vermouth. To je bolj sodobno in bolj »palke«. Zraven si prižiga še cigareto za cigareto in opazuje, zavrt v goste oblake dima — kot ga na splošno vidiš lahko v tem ali onem filmu — svoje bližnjike. Polagoma se kavarna polni. Po intimitetah sedežih planejo mladi parčki, pri oknih, kjer so zelo udobni sedeži in lep razgled v prosto naravo, predvsem na gore, ki se dvigajo v ozadiju, se namestijo mešane družbe, ob manjših mizicah s občajnimi stoli pa fante. Tak red ni seveda stalen, vendar v glavnem drži. Strogo zaključene družbe si poiščejo prostor v ložah; tukaj jih malokdo moti.

Okrog štirih so vsi prostori zasedeni. Zdaj živi vse v pričakovanju skorajšnjega nastopa jazza. Zato se tudi razgovor vrši v glavnem v tej smeri. Ta ali oni šlager, ki je mladim ljudem najbolj pri sre, kavarniški tipi sami zase prepevajo — seveda zelo tiho — citirajo omedlene besede in stavke iz danes najbolj znanih in petih popevke in iščejo besedilo odgovarjajoč dejanska stanja. Marsikdo se spomni kakšnega dogodka iz lastnega življenja in gotovo se mu zelo milo stori ob misli, da je bila pesem kot nalašč zanj prirejena. Še nekaj minut manjka do ure, ko se koncert začne. V spodnjih prostorih že igrajo in zvočniki prenašajo glasbo vseh mogočih vrst in še bolj pisanih avtorjev tudi v zgornji dom. Zdaj se naroči še en vermouth, morda celo Martini ali kaj podobnega, kajti otvoritveni komad je treba pozdraviti. Nato elegantno vzhajajo Neretvo iz skatlice, jo prižgejo, kot smo nekoč videli v Totem teatru, se malec premakneš in udobneje namestiš, nato pa prepustiš glasbenemu uživanju. Zemski sreča je popolna. Zdaj si ne moreš želeli ničesar več. Glede skozi okno ali fikširaš slučajno ali namenoma izbrano točko in se preseliš v onostranstvo. Na lepem se stresesh, se ozreš naokoli in ugotoviš, da ni nič posebnega. A vendar — nekaj te neprijetno dirne: čemu neki oni tam tako razbijajo? Saj nismo gluhi; najbrž se predobro ališimo. A kaj se mi smrtniki, ki nam je jazz popolnoma tuja stvar in se nanjo razumemo toliko ko zajec na boben ali še manj, razburjamo, ko pa ne vemo, kaj vse je neznan skladatelj hotel izraziti z rezkimi in v srce eegajočimi udarci, koliko nesrečnih in zagrenjenih ere je hotel odpraviti s silnim ropotanjem in koliko skrivnih misli in želja, ki bi sicer nikdar ne zagledale belega dne, je ujetih v presunljivih zvokih pihala. Neskončno nesrečni so morali biti vsi ti skladatelji, kajti popadki nikakor nečesto popustili, nasprotno, še večajo se in bobnotijo. Priznajite, da je tudi vas ganilo, če ste že kdaj poslušali glasbo take vrste.

Zdaj smo vsi ganjeni. Za čas smo onemeli, a naše razneženo srce ne najde pokoja. Razkrijmo si svoje težave, oblažimo ponesrečene korake in

ga rad trgovec na kratko odpravil in da mu ne ponudi najboljšega. Ugled in dobro ime vsake trgovske hiše zahtevata, da jo zapušta stranka zadovoljna. Cisto razumljivo je, da ljudje dandanes dobro pretehtajo, preden se odločijo za nakup nove obleke, perila ali podobnega. Ljudje, ki imajo denarja na pretek, si lahko privoščijo najboljšo — in tem je seveda najlažje postreči — dobrohotnost pa je potrebna tudi napram onim, ki morajo štediti in zbirati, preden si lahko kupijo to ali ono vrsto potrebščin. Trgovci, ki bi delali razlike v postrežbi, in ki bi zapostavljali manj premožnejše sloje, bi jih enostavno odbili, kar bi jim utegnulo neko škodovali. Razen tega pa bi bilo v tem pomanjkanje najosnovnejšega socialnega čuta. Kakor rečeno, v poslovnem življenju je potrebno veliko obzirnosti in potrpežljivosti, in to velja za oba partnerja: za prodajalca in za nakupovalca.

podvige pri obkoljevanju in osvajanju svojega ideala, delamo načrte, prevzemamo izkušnje drugih in končno — zvrnimo kozareček do dna. Zdaj smo izmili vse staro in pozdravili novo, ki se v nas poraja.

Glasbeni užitki se vrstijo drug za drugim. Razpoloženje postaja vse bolj in bolj domače, prej neznan ljudje so se zliji v homogeno enoto, ki enako misli in čuti. Novi obiskovalci, ki prihajajo v gručah, se bore za preostale in proste stole, natkarji postavljajo nove mizice, naročila se večajo. Tu pa tam kdo pogleda na uro, ki se čudovito hitro pomika, in sklene, da bo šel kmalu domov. Vendar je družba preveč mikavna in težko se je odreči zabavnemu okolju.

A ura teče dalje. Gostje se polagoma odpravljajo; prvi mirno, zadnji z izdatno glasnim govorjenjem in šumnim poslavljanjem. Ob predpisani uri je vse prazno, lokali in ulice se pogrežajo v nočni odmor.

† Anton Bastič

V petek 26. februarja je v Horjulu padel gosp. Anton Bastič, zadel od partizanske mine. Ta novica je žalostno odjeknila po vsej horjulski dolini. Z njim je legel v grob junak, ki ob nastopu partizanske nevarnosti niti trenutka ni pomišljal, kaj mu je storiti, ampak je takoj uvidel, da se za OF skriva komunistem, ki z njim veren katoliški fant ne more imeti nobenega stika. Pokojni Anton je bil najstarejši sin ugledne Bastičeve družine v Horjulu. Njegovega očeta, ki je bil horjulski župan, in mater so preteklo poletje na krut način umorili partizani. Ob tej priliki so jim tudi oropali domačijo. — Dobri otroci so postali sirote in brezdomci. Toda Logarjevim in Stanovnikovim razbojnikom ni bilo še dovolj gorja, ki so ga prizadejali Bastičevi družini. Vedeli so, da ima Anton velik vpliv na fante in da oni svojega namena ne bodo dosegli, dokler ga ne spravijo s poti. Zato so ga neprestano zasledovali, pa se jim je spetno umikal in tako pridno pomagali pri razkrinkavanju partizanskih zank, da so vsi Horjulci, razen ozkega kroga Logarjevih in Stanovnikovih, spoznali, da je partizanstvo res največje zlo, ki nas v teh dneh tira v največjo žalost in nesrečo. Končno so se partizanom posrečilo peklenski načrti in Tone je padel kot žrtev pretkana nastavljenega mine. A zločinci naj vedo, da se prepozno veselijo svoje hudobije. Horjulci in okoliščani bodo poznajo njihove namene in nikdar več ne bodo nasledili njihovim bedastostam. Ob grobu pokojnega Antona, najboljšega horjulekega fanta, prisegajo, da z borbo ne bodo odnehali, dokler ne bo zadnji ostanek razbite partizanske tolpe izginil iz naših gozdov. Dobremu Bogu pa se zahvaljujemo, da nam je v času najtežje preizkušnje dal idealnih fantov, kot je bil pokojni Anton, ki je z zgledom in besedo drugim kazal pravo pot k rešitvi iz teh dni. — Njegovim bratom, sestram in tistim, ki za njim plakajo, izrekamo iskreno sožalje in se pridružujemo njih prošnji k Bogu, da bi žrtev mladega življenja bogato poplačal.

Sintetični les. V industriji lesa je bil po poročilu iz Rima napravljen velik korak naprej z izdelavo sintetičnega lesa. Ta les pripravljajo z uporabo vseh odpadkov lesne industrije kot tudi iz lesnih smeti in slame. Vsi ti proizvodi se pripravljajo na poseben kemičen način. Tako pripravljen les je zelo dober in ima celo boljše lastnosti kot naraven les, ker nima grč itd. Sintetični les je dveh vrst, ena vrsta je navaden les, dočim je druga vrsta posebna, ker je predvsem odporna za vodo. Sintetični les se porablja za izdelovanje pohištva, za obnove stenskih oblog in podov, za

Po novi poti

Cedalje bolj spoznavajo vsi, ki si prizadevajo za temeljito obnovo sveta, kako velika je važnost najvišjega učenstva Kristusove vesoljne Cerkve, ki poudarja osnovna moralna načela človeške družbe, kakršna bi morala biti. Zato je samo naravno, če se je pozivu, ki ga je naslovil na vse narode poveljar katoliške Cerkve v svoji božični poslanici, da naj se zdaj pripravljajo gradivo za novo stavbo sveta, odzvala vsa svetovna javnost povsod tam, kjer je krščansko mišljenje in čustvovanje slejkoprej ostalo več ali manj zvesta podlagi in nagib za vsak plemeniti poizkus, da bi se omika človeštva in sožitje narodov dvignilo na višjo raven. Pomembno znamenje časa pa je, da so zlasti one besede papeža, ki se tičejo delavstva, izzvala prav posebno pozornost.

»Ne jadikovaj — vzklila Pij XII. — »dela zahteva sedanjí čas; ne tožba, kako je bilo nekdaj in kako je ali ni zdaj, ampak sodelovanja pri zgradbi, ki se bo dvigala in se mora dvigniti v blagor človeške družbe.« Te besede papeževe pa se ne nanašajo samo na moralne, pravne in mednarodne probleme ter njihovo reševanje s krščanskega vidika, marveč v prav veliki meri tudi na vprašanje, kakšen budi v bodoči na novo urejeni družbi položaj delavstva. V celum poglavju razglablja poveljar katoliške Cerkve, kako velik je pomen »neizmerne pa bolj in bolj naraščajoče armade mezdnih delavcev in drugih, ki so odvisni od plačev« v sedanjem trenutku zgodovine in kako skrb zanje ne sme biti samo trenutna, ampak da je treba že danes pomagati temelje trajnega sožitja vseh družinskih stanov, v katerem bo tudi delavstvo zavzemalo tisto odlično, spoštovano in vse-skozi socialno zavarovano mesto, ki mu gre. Papež ne utemljuje te dolžnosti in potrebe samo s pozitivnega vidika: kako dostojanstvo delavčeve osebe in prevažno opravilo, ki mu je v družbi naloženo, zahtevata, da živi s svojo družino vred človeka dostojno življenje, ki mu ga dosedanj materialistični ustroj, kateri »ne samo da ne ustreza naravi sami, ampak je protiven tudi božji postavi in namenu, ki ga po božji volji imajo zemске dobrine«, ne daje. Pij XII. opozarja tudi na negativno stran tega vprašanja: kako je namreč treba že danes gledati na to, da se človeštvo resnično in trajno pomiri, kar ne bi moglo uspeti, če bi pod pepelom ostale iskre nezadovoljnosti.

V drugem poglavju papež vnovič zabičuje, kako treba delavcu v družbi zajamčiti mesto, ki pripada delu, »katero nima samó samo po sebi neizrečno velikega dostojanstva, ampak je tudi nerazdružno povezano z npravnstveno izpolnitvijo človeške osebnosti, ki ne sme biti obojena v gospodarsko sužnost«. Kar se tiče konkretnih pogojev življenja, pa Pij XII. ponavlja smernice delavskih okrožnic svojih prednikov in zlasti naglašja obranitev in izpolnitve takega socialnega reda, ki bi zagotovil vsakemu delavcu toliko zasebne lasti, ki je potrebna za dostojno življenje pa tudi za izomiko, za kulturne potrebe in napredek družine oziroma otrok. Kako zelo merodajni činitelji Cerkve pojmujejo resnost in globokosežnost papeževga poziva dokazujejo okrožnice katoliškega episkopata po vsem svetu pa članki Vatikanskega glasila, ki skoraj dan za dnem razpravljajo o možnostih, kako naj bi, kakor papež pravi »mogli in morali vladajoči in podrejeni močni in šibki, po posvetljenem in plemenitemu podvigu vzajemno omogočiti pravilno ureditev tega vprašanja na konkreten način. Zlasti je vreden upoštevanja uvodnik »Osservatore« od 14. januarja 1943, v katerem razmatra pisec razne načine, kako bi delavec mogel postati pravi sodelavec produkcije oziroma podjetja in njegovega dobička.

Pozivu in pobudi Pija XII. pa so se odzvali tudi mnogi svetovni časopisi. Eden izmed njih, ki ni katoliški, je kakor posnemamo iz »Osservatore« od 16. 1. 1943 zapisal: »Mislimo, da bodo mogli le malokateri trditelji, da cerkevno uničeno nima pravice pešati se z vprašanjem socialne reforme. Zakaj, če hočemo biti odkritosrečni, z molitvijo, ki prosi Boga, naj bi se zgodila njegova volja tako v nebesih kakor na zemlji, nikakor ni v skladu, če trpimo na svetu nezdrava stanovanja, brezposelnost in nezavarovano starost.« In drugi časopisi piše: »Imamo dandanašnji dve struji v naši dobi: eno, ki ostaja na površju, meneč, da se bo naš socialni problem po vojski, po starih političnih kategorijah liberalizma — drugo, ki pa je odločno mnenja, da bo treba našo družbo preurediti in sicer ne samo po tehničnih in gospodarskih potrebah, ampak predvsem po novem npravnstvenem vrednotenju človeka in družbe; po novem skupnem idealu.«

Ali ni to isto, kar pravi papež v svoji poslanici: »Praktično delo vseh, ki so visoke inteligence in dobre volje, bo moralo iti za tem, da se omili borba interesov in napetost med stanovi, tako da delavec ne bo več čutil, da je nekaj manj, in da bodo vsi občutili resnično vzajemnost in res krščanstva bratstvo vseh!«

gradnjo vrat in telefonskih kabin in za mnoga druga dela, ki zahtevajo večje količine tehničnega lesa.

† župnik Janko Barle

Umrli je v ponedeljek 1. marca 1943 ob pol treh ponoči preč. g. Janko Barle, župnik pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Bolehal je že od srede decembra 1940, ko ga je zadela kap. Prej vedno zdrav in močan je potrpežljivo prenašal svojo hudo bolezen.

Pokojnik je bil rojen v Srednji vasi v župniji Senčur pri Kranju 13. decembra 1875. V mašnika je bil posvečen 22. julija 1899. Eno leto je bil semeniški duhovnik, potem kaplan v Kranjski gori (1900—1901), v Trzinu (1901—1903), v Kranju (1903—1908), pri Svetem Jakobu v Ljubljani (1908—1909), ko je tu postal župnik 3. oktobra 1909. Kot župnik je bil silno točen; bil je dober govornik, v ta namen mu je služil tudi močan glas. Pri procesijah na praznik sv. Rožnega Telesa se je njegov glas slisal celo na Grad. Dokler je bil zdrav, je imel navadno prvo sv. mašo, potem pa je šel dan za dnem v spovednico. Ustanovil je dve Marijini družbi. V župni pisarni je pomagal ljudem, kolikor je mogel, zlasti je imel potrpljenje z zaročenci, ki jih je sprejemal pozno zvečer, da čez dan niso izgubljali dne. Bil je zelo varčen gospodar, zato je s prihranki dvakrat popravil cerkev sv. Jakoba, zlasti prav pred to vojno, tako da se cerkev po svoji leposti res odlikuje. Za cerkev sv. Florijana je nabavil na svoje stroške dva nova bronasta zvonova, za župno cerkev pa se mu je posrečilo dobiti po prvi svetovni vojni novo zvonilo kot dar jeseniške zvonolvarne, Svetila mu večna luč!

Pogreb bo v sredo ob treh popoldne z Jal, sveta maša zadušnica pa v cerkvi sv. Jakoba v sredo ob devetih popoldne v pričo pokojnika.

KULTURNI OBZORNIK

Gogolj: Ukrajinske povesti

V Slovenčevi knjižnici zv. 42 je izšla v Terseglavem prevodu klasična zbirka novel enega največjih ruskih pisateljev Ukrajineca N. V. Gogolja pod naslovom »Ukrajinske povesti«. Te novele so bile več ali manj že v naši književnosti znane, izšle so posamezno v preteklosti v naših dnevnikih in knjigah, več ali manj dobro prevedene, nikdar pa v takem enotnem živem jeziku in tako posrečenem zborniku kakor sedaj. Sedaj imamo knjigo, ki predstavlja najlepši uvod v eno najkrajših in najzanimivejših ukrajinskih povesti, v čudovito sočnega »Tarasa Buljba«, ki je naravnost pesniški epos Ukrajine in njenega kosa, v spada v isti krog Gogoljevega ustvarjanja, kakor pričujoče novele iz njegovih prvih zbirk »Večeri na pristavi blizu Dikanjke« ter »Mirgorod«. Iz teh dveh knjig (1831—32) je Terseglav prevzel in jim dodal še eno najzanimivejšo iz Gogoljevih petersburških novel »Plašč«, ki notranje sicer pada iz enotno uglasenega okvirja ukrajinstva.

Terseglav je te novele izbral iz Gogolja ne kot ruskega pisatelja, temveč kakor pesnika domačega ukrajinskega življenja in ukrajinske poezije, kar je poudarjeno v naslovu. V teh novelah dihamo občutje Ukrajine, ki je danes zopet v eredišču svetovnega zanimanja. V teh Gogoljevih črticah stopa pred nas ta kraj s svojo pravoslavno kulturo, kakor je bila pred sto leti, ter s svojo tradicijo iz daljnih vekov, kakor se kaže v njihovih vzhajih in verovanjih. Tu živi polnokrvno kosaštvo v svoji elavi in svojih napakah, pa tudi v svojih vzhajih, pokrajina pa v taki poeziji, da bralec ne more ločiti resnice od utvare; vse je prelitó v tak čudo-

viti svet resničnosti in fantazije, realnosti in metafizike, kakor ga morejo ustvariti iz svoje umetniške moči samo največji umetniki.

Ukrajinstva imamo mi malo v naši književnosti, največ smo ga poznali prav iz Gogolja, predvsem njegovega nesmrtnega »Tarasa Buljba«, potem pa iz Tarasa Ševčenka in njegovih dveh pesniških zbirk (Kobzar, Hajdamaki), ki sta plod modernega slovenskega »kazništva« iz fin de siécla, ki je našlo močan izraz v Krekovem krogu in v naši pesniški moderni. To je doba vpliva, ki bi ga bilo potrebno že zdavnaj podrobneje raziskati, saj je od njega zavisela še dolgo dolgo časa naša pesem zlasti v manjših predstavnikih kmečke romantike v začetku stoletja. V novejšem času smo pa dobili iz ukrajinskega samo povest ukrajinekega emigranta Pelipenka: »Ukrajina joka...«, ki je v tisočih izvodih šla med narod in mu kazala gorje v Ukrajini za časa boljševiške revolucije. Potem pa bi bilo z ukrajinstvom — razen v kolikor se nismo srečevali z njim pri Sienkiewiczu — v naši književnosti končano, čeprav smo se svoje dni zanimali za Franka itd.

Gogolj je kot Ukrajinec pisal rusko, toda prav smov iz poezije teh izbranih novel je vsa iz ukrajinskega duhovnega in stvarnega območja ter predstavljajo eno najlepših podob ter čudovite dežele in originalnih ljudi. Gogolj je pisal te svoje večere v Peterburgu tedaj, ko je tesno občeval s Puškinom ter se je začelo v literaturi vprašanje o naravnosti in folkloru. Puškin je istočasno z Gogoljem začel pisati svoje pravljice, v katerih je na romantični način iz starih motivov prikazal globoko ruskost svojih ljudi, čeprav je pravljica enov sama bila izposojena iz vseh drugih narodov. Prav tako je tudi Gogolj vzel vraže in vero v coprnice in strahove iz vsepolnega folkloru, toda osebe, ki jih je opoeval kot nosilce te vere in ki so doživljale zapletene grozne zgodbe, so tako tipično ukrajinske, kot jih je mogel napisati samo pravi Ukrajinec.

Tu je črtica »Vije« s svojo grozoto znanega motiva v folkloru vseh narodov od coprnici, ki jo ponavadi rešuje pogumen vojak, tu pa — ključevki bogoslovca, pa je ne reši, temveč sam propade. To snov je Gogolj obdelal realistično, naravnost na dikeensovski način je prikazal življenja v tedanjih seme-niških ter potovanje študentov v podeželje, oživel nam je polno tipov kozakov in nas pripeljal v prietno okolje podeželskega dvorca. Vse to realnost pa je odel z romantično coprnice, lepe kosaške hčerke, Lepoto, ki jo je uničil bogoslovec, da si ustvari svoje svetišče brez zemškega čara. Tak smisel je v tej romantični zgodbi našel Merežkovski in po njem ga podaja v uvodu Terseglav, zdi se mi pa vseeno preveč tvegana razlaga, čeprav čutimo, da je zgodba globoko metafizično zajeta in podana z grozo, ki človeku dviga lase. In potem zgodbe: Božična noč, Sejem v Soročincu, Majaka noč ali utopljenska, Kresna noč, Zabarani kraj in izgubljen pismo: vse te so žive podobe vaških tipov, originalov, županov in kozakov, ukrajinskih deklet in njihovih ljubezni, podoknic, zapeljivih in porok itd., ki pa imajo vse romantično, folklorno snov za motiv ali razplet. Kako čudovita je Majaka noč ali utopljenska: umetnina svetovne cene! Ali Božična noč, ki jo postavlja Terseglav najvišje, v kateri je zvržen humor, satira in čustvo ter poezija, kosaštvo in carica ter pravilnost v tako poetično skladnost, da tu človek nazorno vidi, da umetnost ni samo deskriptivno podajanje enovnega življenja, temveč ustvarjanje novega sveta, ki živi, čeprav je sestavljeno iz fantastičnih in najbolj realnih prvin. Tu je ustvarjajoči Gogoljev duh ustvaril najlepše cvetove svoje poezije. Morda je Majaka noč še poetičnejša in polnejša, gotovo pa sta ti dve najlepši v zbirki. Da bi Gogolj bolj vzbudil videz narodnega pripovedovanja, je dal nekaj teh zgodb v usta »dijakov«, kakor pri nas Levstik Krpana Modilarju, ustvaril pa je z njimi velumetnino začetnega romantičnega realizma iz folklornih prvin, s katerim

se lahko primerja — kot pravijo literarne zgodovine — vrhovom pisateljske umetnosti.

Črtica »Plašč«, ki je že nekajkrat bila prevedena v slovenščino, ne spada v ta ukrajinsko folklorni okvir, temveč je najbolj znana Gogoljeva petersburška novela, začetnica uradniških karikatur in usod v ruski književnosti, ki so potem dosegle eorodno obdelavo pri Puškinu (Medeni jezdec), Dostojevski (Bele noči) itd. Tu je karikatura, ki je pa tudi že metafizično prikazana, ter se spreminja v tragedijo; na ozadju duhovne tragedije Gogolja samega dobiva tudi religiozni smisel, kakor ga je Terseglav skušal podčrtati v uvodu.

Uvod v zbirko je večji, kakor ga imajo navadno povesti v Slovenčevi knjižnici: Terseglav je v njem podal glavni profil velikega umetnika, ki žrtvuje v silni duhovni borbi svojo umetnost, da bi našel mir v askezi. Ta stranska Gogoljeva življenjska in umska zmota je podana dovolj močno v tem strnjemem kratkem uvodu, pisanem na podlagi najnovejših razprav (Merežkovskij, Čyzevskij). Obenem pa so razložene tudi vse te črtice po svojem literarno zgodovinskem vzniku ter notranjem smislu s posebnim pogledom na Gogoljevo življenjsko tragedijo (Vij, Plašč). Ti črtici sta prav zaradi tega smisla zaslužili večjo pozornost. Opombe zadaj pa razlagajo manj znane izreke in pojme iz pravoslavne bogoslužja in življenja. Prevod sam je dober in sočen, le včasih motijo stilistične posebnosti prevajalčeve.

Zbirka sama pomeni v Slovenčevi knjižnici prevod klasičnega dela iz ruske književnosti z ukrajinsko duhovno in stvarno podobo, spadajočega med najboljša tovrstna svetovna dela (Dickens, Tiele, Hoffmann itd.), ki na osnovi folklornih, narodopisnih, praviljenih motivov podajajo ljudi in pokrajine in usode v umetniški prvobitnosti, polni lirizma, humorja in tragike, realnosti in fantastike.

Drobne novice

Današnji številki našega lista so priložene položnice. Vljudo prosimo cenjene naročnike, da se jih blagovoliijo čimprej poslužiti.

Koledar

Torek, 2. sušca: Simplicij, papež; Neža Praška, mučenica; izvol. Pija XII.
Sreda, 3. sušca: Kunigunda, cesarica; Marin, mučenec; Mareijan, mučenec.

Novi grobovi

† Janez Strojnik. V Dolenjih Sušicah je umrl v 76. letu starosti ugledni posestnik Janez Strojnik. Rajni je bil oče bivšega ministra dr. Fr. Kulovca. Rajnega so pokopali v ponedeljek, 1. marca na pokopališču na Gornjih Sušicah.

† Ciril Grafenauer. V nedeljo jutraj je umrl železniški višji kontrolor Ciril Grafenauer. Dragega rajnega bodo pospremili na zadnji poti iz kapele sv. Krištofa na Zalah v torek, 2. marca ob dveh popoldne. Sv. maša zadušnica bo pri Sv. Cirilu in Metodu v sredo ob sedmih.

† Antonija Golias. V Ljubljani je umrla v 76. letu starosti gospodična Antonija Golias. Blago rajnico bodo pokopali v torek, 2. marca ob pol treh popoldne iz kapele sv. Petra na Zalah. Sv. maša zadušnica bo v frančiškanski cerkvi v sredo ob pol osemih.

Naj vsem rajnim svetli večna Luč! Vsem, ki žalujejo za njimi, naše sožalje!

† Roza dr. Gregorinova

Po daljšem bolehanju je v nedeljo popoldne v miru za večno zaspala ga. Roza dr. Gregorinova, vdova po lani umrlem senatorju dr. Gustavu Gregorinu. Pokojnica je bila hčerka gradbenega podjetnika Jakoba Ongara, ki je po magdal graditi železnico čez Brenner. Rodila se je pred 77 leti na Klammu na Brennerju. Z dr. Gustavom Gregorinom se je poročila dne 5. marca 1905. V srečnem zakonu je rodila dve hčerki, od katerih je Zorica že zgodaj umrla, ga. Danica pa je soproga našega znanega glasbenika g. profesorja Pavla Rančigaja. Blaga pokojnica ni mogla preboleti izgube svojega dragega soproga, ki je umrl lani 30. junija. Kljub bolehnosti pa je vse do nedavnega ohranila duševno čistost. Zaspala je mirno kakor v snu. Pogreb bo v torek, 2. marca ob pol 4. popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah. Ugledni družini naše iskreno sožalje.

Osebnosti

— Za profesorja glase je 20. februarja na Glasbeni akademiji v Ljubljani diplomiral P. Julian Jakešević O. F. M. To je prvi član frančiškanskega reda v provinciji Bosni, ki je dosegel to čast. Pater Jakešević je v Ljubljani študiral na Akademiji 4 leta, in sicer na oddelku za solopetje, stanoval pa je v frančiškanskem samostanu, kjer je bil kot dober in vesel brat in prijatelj splošno priljubljen. Zdj se vrača k svojim v samostan v Sarajevu.

— Poročila sta se v ponedeljek v frančiškanski cerkvi g. Jare Vladimír, stavec Ljudske tiskarne in gđ. Poljec Mira, abs. trgovske šole. Obilo sreče!

Zemlja, kakor jo vidi letalec
Borbo z viharji in zračnimi prividi
Skrivnostne človeške usode

popisuje

Antoine de Saint Exupéry
v svojem prekrasnem in globokem delu:

Veter,
pesek in zvezde

Prevod je pravkar izšel v zbirki
„Naša knjiga“.

Knjiga v elegantni opremi in fotografijami mest in krajev stane za nenarodnike L. 60.—. Če se naročite na ves letnik (4+4 knjige) je cena mnogo nižja.

Založba „Naša knjiga“ Ljudska knjigarna
v Ljubljani, Pred škofijo 5

— Delo, ki tudi čaka novega pogona. V Ljubljani se vrši misijonski mesečni tečaj. Morda bo tudi knjižica »Vestnik DSD«, letno poročilo o sv. dejstvu za 1942 (ob stoletnici DSD) bolj za interesiral. Naznanjeno je že bilo, da se dobi »Vestnik« z drugimi potrebščinami vred v prodajalni Ničman (Miklošičeva c.) ali pa v Papirnici Ljudske knjigarne »gratis« za poverjenike. Opozorjamo tudi, da bo predavanje in razgovor o DSD v četrtek, 4. marca ob treh popoldne.

Danes začnemo v »Slovenec« nov listek
LJUBEZEN KRISTINE KOMAROVE
Lirična novela je zajeta iz življenja umetnikov

— Vreme 1. sušca. Sušec navadno v vremenu zavija rep. Rad spreminja vreme. Prvi marec pa je letos prevzel lepo februarjevo vreme. Nedelja je bila lepa, toda nekoliko oblačna. Zadnje dneve je bilo toliko hladno, da je po barjanskih travnikih padla slana. V nedeljo jutraj je bila še slana, v ponedeljek je ni bilo, ker je bilo jutraj že toliko toplo, da se je jutranja temperatura dvignila nad ničlo. V nedeljo jutrajni minimum še -2,6° C, v ponedeljek 1. marca pa že nad ničlo, +0,4° C. V nedeljo je bil dnevni temperaturni maksimum

+12,4° C, v soboto pa +11,6° C. Barometer nekoliko pada. Stanje 765.1 mm. Nedelja je bila sicer prav ustranjena za kratke sprehode.

— Vreme v februarju. Letošnji februar se je začel in končal z lepim vremenom. Prvi dan je bila zaznamovana jutranja temperatura +6,7° C, čez dan je bila dnevna temperatura za nekaj stopinj višja. Zadnji dnevi februarja pa so bili pomladansko topli, tako da je bila 25. februarja dosežena najvišja dnevna temperatura +15,6° C. Dne 12. februarja je bila zaznamovana najnižja jutranja temperatura -4,6° C, ko je bilo lani ta dan -17,6° C, na prostem celo -23° C. Letošnji februar nam ni prinesel hujšega mraza, ko je lani prav v februarju mraz vedno močnejše pritiskal in so se mnogi morali boriti za kurjavo. Letošnji februar je prinesel tudi praveči rekord glede zračnega pritiska. Barometer je dosegel 19. februarja rekordno višino 799.9 mm. Barometerski minimum je bil zaznamovan 3. in 16. februarja s 757.1 mm. Bilo je februarja v 5 dneh 126.7 mm padavin. Največ mokrote je bilo v času od 2. do 3. februarja, ko je bilo 65.2 mm dežja odnosno snega.

Iz Uršnih sel pri Novem mestu

Smrt blage matere. Dne 21. decembra lani je umrla v Uršnih Selih vrla krščanska mati in žena Veronika Kapš. Vse njeno življenje je bilo težek križev pot, po katerem pa je polna žive vere junaško hodila. Tudi zadnje dolgo in težko bolezen je prenašala z Jobovo potrpežljivostjo. Med njenimi 10 otroki je bil najstarejši sin Rudolf, župnik v Banji Loki, kjer je umrl pred 10 leti. Njena posebna vrlina je bila tudi ta, da je bila vse svoje življenje abstinentska. Dasi je bila doma v vinskem kraju in imela več let gostilno, ni nikoli pila nobene opojne pijače. Svetila ji večna luč!

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Plemeniti dar. Pokojni savojski princ Duca Amedeo d'Aosta je zapustil 200.000 lir za sinove padlih letalcev. Del te zapuščine dobi zavod »Umberto Maddalena« v šempetarskem predmestju, v katerem se vzgajajo sinovi padlih letalcev.

Nov predsednik deželne uprave. — Dosedanji predsednik deželne uprave odvetnik dr. Venuti je iz osebnih vzrokov podal ostavko. Za njegovega naslednika je bil imenovan mestni podžupan verjetgovce komendant Morassi, ki je že enkrat vodil deželno upravo.

Utopljenka. Zadnje nedeljo je zginila iz domače hiše 45 letna vdova Franca Danenčič, bivača v solkanskem predmestju. Ker se je reval v zadnjem času nekoliko omračil um in ker je pri odhodu rekla sosedom, da gre na reko oprat nekaj perila, so postali domači takoj zaskrbljeni in brat jo je šel iskat. Z bridkosti je kmalu ugotovil, da so bile vse slutnje opravljene in da je prišel prepozno. Za neko skalo ob bregu je opazil v vodi truplo sestre ki je v svoji zmedenosti utonila.

Krčmarja našli mrtvega v lastni kleti. V kleti gostilno, znane pod imenom »La Busac« (Luknja) v bližini Korna, so v petek 12. februarja jutraj našli mrtvega lastnika gostilne, 54 letnega Ivana Ciuffarina. Mož, ki je bil v mestu splošno znan in spoštovan, je zadnje čase bolehal. Njegova nepričakovana smrt je vzbudila obče začudenje in sočustvovanje.

Z Gorenjskega

Zaprisega državnih uradnikov. V blagajniški dvorani finančnega urada v Kranju sta bila imenovana 18. februarja po kratki in lepi slovesnosti dva biva jugoslovanska davčna uradnika za uradnika v nemški državni finančni upravi. Za to slovesnost je bila dvorana okrašena z zastavami, navzoča pa sta bila poleg vsega uradništva tudi okrožni vodja Kuss in predstojnik glavnega carinskega urada v Kranju.

Zadnja nabirka za zimsko pomoč predzadnje nedelje v februarju je tudi na Gorenjskem dosegla znatno znesek. V radovljiškem okrožju so nabrali 14.000, v kranjskem 15.000, v kamniškem 11.500 M.

Okrožne vozovnice za Gorenjsko. Od 1. marca naprej bodo tudi na Gorenjskem uvedene okrožne vozovnice veljavne, za priključena ozemlja Koroske, Kranjske in Spodnje Štajerske. Za Gorenjsko bo najprimernejša vozovnica Beljak 622, ki velja za območje omejeno na severu po črti Trbiž—Beljak—Celovec—Maribor—Gradec—Mogersdorf.

Iz udeleževanja stranke v Zireh je bilo najvažnejše veliko zborovanje, ki je bilo pred nedavnim v dvorani domovinske zveze. Na zborovanju je govoril okrožni vodja Kuss o političnem in vojaškem položaju. Dalje je okrožni vodja razrešil dosedanjega vodjo krajevne skupine Mallerja, ki je za razrešitev zaprosil, ker komaj zmaga je naporno in težko orožniško službo. Okrožni vodja je dosedanjemu vodji izrekel zahvalo in nato uvedel v delo novega vodjo carinskega tajnika Raderja. Carinski asistent Ulbrich je prevzel od občinskega službenca Jobsta mesto organizacijskega vodje. Prestavljen pa je bil okrožni višji orožniški stražmojster Friderik Rajkovič na orožniško postajo na Jezerskem, učiteljica Gerti Bartosch pa je odšla na šolo v Travi. V zadnjih dneh je odšlo še tudi nekaj mož iz žirovske občine v delovno službo.

Opozorilo bolnišnice na Golniku. V gorenjskem časopisju opozarja bolnišnica na Golniku, da ni dovoljeno prinašati bolnikom v bolnišnico živila in

alkoholne pijače. Če bodo obiskovalci še prinašali kaj takega ali če bo uprava to našla pri bolnikih, bo zaloge uporabila v korist vse skupnosti.

Na vzhodnem bojišču je bil ranjen deseterik Albin Oltz iz Kranja. Zdravil se je dalje časa v vojni bolnišnici, a je ranam končno podlegel.

Nov krajevni skupinski vodja v Homeu. — Dosedanji krajevni skupinski vodja Jakob Cajhen je zapustil Homec in odšel k SS-oddetu. Okrožni vodja Pilz se je odhajajočemu zahvalil, mu izročil spominsko diplomu in je uvedel novega skupinskega vodja Riharda Rebernigga.

Davica. — V Vodih se ugotovili že nekaj primerov davice, ki je kakor znano za mladino res nevarna. Gorenjski časopis opozarja starše in njihove namestnike, naj vsak primer bolezni takoj javijo pristojnemu zdravniku, da se epidemija ne razrase.

S Spodnjega Štajerskega

»Zmaga za vsako ceno«. Je geslo vrste zborovanj, ki bodo od 27. februarja do 7. marca po vsej Štajerski. Štajerska domovinska zveza bo priredila v vseh krajevnih skupinah zborovanja in samo na Spodnjem Štajerskem bo vsega skupaj 400 zborovanj, na katerih bodo govorili govorniki štajerske domovinske zveze. Višek zborovanj bo 3. in 4. marca. V Mariboru bo na oba ta dneva vsega skupaj 41 zborovanj. Predavatelji bodo največ obravnavali tjalno mobilizacijo in vprašanja, ki se v zvezi z njo tičejo Spodnještajerske. Hkrati bodo na teh zborovanjih polajnevali vse ukrepe poklicani strokovnjaki, ki bodo najlažje pojasnili prebivalstvu vse podrobnosti.

Smrtna nesreča. Pred nedavnim se je zgodila pred cerkvijo v Sv. Rupertu v Slov. goricah nesreča, ki je zahtevala življenje očeta 4 otrok. Tam je več delavcev podiralo zelo veliko bukev, ki naj bi se umaknila spomeniku v vojni padlih vojakov. Kljub temu, da so odklopali korenine, bukev ni hotela pasti. Ker se niti nagibala ni, je splezal 31 letni delavec Jožef Kranjc, doma iz okolice Sv. Ruperta na bukev in nesel a seboj vrvi, ki jo je nameraval pritrčiti visoko na deblu, tako da bi bukev lahko prevrnil. Medtem pa je nekdo od delavcev začel sekati korenine in bukev se je nenadoma nagnila in prevrnila. Deblo je pokopalo pod seboj Kranjca in ga popolnoma zmečkalo.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: upokojeni železničar Andrej Marlot v 80. letu starosti, 18 letni delavec Edvard Petlter, 14 letni Tonči Pavalec, delavčeva hčerka Kristina Marčič iz Mariburga, 11 letna posestnikova hčerka Matilda Strniša iz okolice Ponikve, 40 letna vdova po kovaču Matilda Svehšek rojena Silec iz Zgornjega Radvanja, vinčarjeva hčerka Ana Sluga, ključavničarjev sinko Edvard Dobič, 88 letna preužitkarica Jožefina Lopič, 77 letna preužitkarica Katarina Hubl, 3 letna delavčeva hčerka Amalija Kešič iz Vurmata pri Selnici ob Dravi in 10 letna hčerka graditelja orgelj Vida Polič iz Maribora. — V Ormožu je umrl 65 letni Hilard Tolazzi. — Na bojiščih so padli bivši poštni uradnik in Laškem Franc Marot in sicer 31. januarja v Tuneziji, star 20 let, na istem bojišču je padel 19 letni Anton Vrečer, vojak v polku gorskih lovcv in sicer 5. februarja. Doma je bil iz Sv. Pavla pri Preboldu. Prav tam je padel 6. februarja strelce v polku gorskih lovcv 27 letni Jožef Schwarzmer iz Ljutomer. Na vzhodnem bojišču je padel 17. januarja abiturient in strelce v polku gorskih lovcv Wilfried Scherf iz Ptuj.

Gledališče

OPERA. Torek, 2. marca ob 17: »Zemlja smehljajna«. Opera. Izven. Cene od 23 lir navzdol. — Sreda, 3. marca ob 17: »Thais«. Izven. Cene od 23 lir navzdol.

F. Lohar: »Zemlja smehljajna«. Opera v treh dejanjih. Osebe: grof Lichtensteinski — Anžovnar, Liza — Mlejnica, Lora — Japljiva, grof Pottesteinski — Sanein, general — Planeček, princ Su-hong — Čuden, Mi — Barbičeva, Čang — Debevec, Fu-li — Škabar, evnuh — Simončič, Dirigent: R. Simončič, režiser in koreograf: inž. P. Golovin, načrti za kostume: J. Vilfanova, klobuki za balet: Ivanka Kune, evetice: Pavel Simenc.

»Princeska in zmaj«. Mladinska opera. ki sta jo napisala P. Golovin in J. Gregor bo ponovljena prvič v letošnji sezoni v petek, t. m. ob 17. Zgodba o pogumnem Jeketu s čistom srcem, ki premaga zmaja in reši kraljico, je prepletena a prizori a palčki in njihovo popularno koračeno, z nastopom raznih živali in baletom, ki dajejo igri veliko pestrost in pravilno obilje.

DRAMA. Torek, 2. marca ob 17:30: »Zaljubljena žena«. Red. Tork. — Sreda, 3. marca ob 17:30: »Mirandolina«. Red. Sreda. G. Cenzato: »Zaljubljena žena«. Komedija v treh dejanjih. Osebe: Serena — Danilova, Helena — V. Javanova, Ana — Nabloka, Alice — J. Boltarjeva, Fabrizio — Nakrast, Agno — Gregorin, Antonelli — Brozgar, Contin — Peček, natak — Tomažič. Režiser: prof. Šest, scenograf: inž. E. Franz.

KINO UNION

22-21

Poguba mednarodnega pustolovca zaradi sentimentalne zaljubljenosti

»DEKLE Z NASPROTNEGA BREGA«
V glavni vlogi: Maria Mercader, Milena Penovitch, G. Lazzarini in G. Barnabo.

PREDSTAVE:

ob delavnikih ob 16.00 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30

KINO SLOGA

21-30

Najodličnejši film slavnega pevca

Ferruccia Tagliavini

»HOČEM ŽIVITI TAKO«

Ostali igralci: Carlo Campanini, Silvana Jachino. — Predstave ob delavnikih ob 14.30 dalje. V nedeljo ob 13.30, 14.30, 16.30, 18.30.

KINO MATICA

22-41

Dnevno dvojni program:

Ob delavnikih ob 14.30 in v nedeljo ob 10.30 »ZVEZDA IZ RIA«. — Ob delavnikih ob 16.30 in 18.30 ter v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30 »KARLOVA TETKA«.

»ZVEZDA IZ RIA«

Diven, romantičen film a plesom in muziko. Najlepša pesalka La Jana, Gustav Diesel...

»KARLOVA TETKA«

film duhovite in zabavne vsebine, v glavni vlogi komik Macario — Silvana Jachino...

Iz Hrvaške

Visoko bolgarsko odlikovanje dr. Artukoviča. Pravosodnega ministra NDH dr. Artukoviča, ki je v imenu hrvatske vlade podpisal pogodbo o pravni pomoči med NDH in Bolgarijo, je v Sofiji sprejel tudi bolgarski car Boris ter ga je od tej priliki odlikoval z redom »Sv. Aleksandra Nevskega« I. stopnje. Po podpisu omenjene pravne pogodbe med obema državama, so bile za NDH molitve v največji in najlepši sofijski pravoslavni cerkvi Aleksandra Nevskega.

Nadaljnje napredovanje italijansko-hrvatskih čet v Krbavi. Hrvatsko časopisje poroča, da italijansko-hrvatske čete nadaljujejo z velikim uspehom započete čistilne akcije proti partizanom na področju Krbave. Ob tej priliki časopisje opozarja, da se borbe vrše po gorovju, ki je nad tisoč metrov visoko in ki je ponekod še močno zasedeno. Italijansko-hrvatske čete so gladko odbile vse napade partizanov, ki so se hoteli rešiti iz trdega obroča, v katerega so bili potisnjeni, ter so imeli velike izgube v ljudstvu in materialu. Samo pri Gornjem Lapeu so imeli partizani nad 800 mrtvih. Na bojišču so morali pustiti tudi znatne količine orožja in streliva. Nastopajoči združeni oddelki italijanske in hrvatske vojske so partizanom zažgali tudi vsa skladišča hrane in v njihovem ozadju razbili tudi več utrjenih točk.

Ustanovitev srednje tehnične šole v Zemunu. Hrvatski merodajni činitelji so zastopnikom zemunske občine obljubili, da bodo v začetku šolskega leta 1943-44 odprli v Zemunu srednjo tehnično šolo, če bo zanjo občina preskrbela potrebne prostore. Hrvatsko časopisje edaj poroča iz Zemuna, da bo tamošnja občina storila vse, samo da bo Zemun dobil obljubljeni šolo. To jasn bodo na srednji tehnični šoli v Zemunu odprli samo dva oddelka, in to strojnega ter elektrotehničnega.

Ukinitev tromesečja na medicinski fakulteti v Zagrebu. Prosvetno ministristvo NDH je izdalo pravilnik, s katerim je ukinilo uvedena tromesečja na medicinski fakulteti v Zagrebu ter zopet uvedlo polletja.

Iz Srbije

Srbija odločno za novo Evropo. Srbski ministri predsednik Milan Nedič, je dne 21. februarja sprejel večjo skupino kmetov z Vzhodne Srbije. Zastopniki kmečkega ljudstva so Nediču poročali o razmerah v svojih krajih ter mu sporočili svoje želje in potrebe. Predsednik srbske vlade je kmečki deputaciji obljubil svojo podporo srbske vlade in vseh njenih oblasti. Zatem je pa imel nanje daljši nagovor, v katerem je podal pregled sedanjih vojnih dogodkov in notranjopolitičnega položaja v sami Srbiji. Glede sedanjih bojov na vzhodnem bojišču je general Nedič dejal, da se na omenjenem bojišču trenutno odigravao gigantske borbe, v katerih sodeluje pod vodstvom Nemčije skoro vsa Evropa. Borba je namenjena uničenju boljševizma, ki s svojo svetovno revolucijo grozi vsej Evropi. Na te dogodke na bojišču je Nedič takoj navezal svoje poročilo o notranjopolitičnih razmerah v Srbiji ter poudarjal, da je naloga Srbije in dolžnost v okviru sedanjih veljanskih vojaških akcij na bojišču, z delom podpreti vse tiste, ki se bore za rešitev Evrope. Zato je Srbija dolžna ohraniti svoji deželi mir in red. Nedič je zatem obojalo razne propagande, ki so naslovljene na srbsko ljudstvo, ter ga poziva, naj sploh nobeni ne verjame. Svoja izjavanja je zaključil z ugotovitvijo in pozivom: »Mi Srbi hočemo ostati Srbi. To izpovedujem vsakemu jasno in odkrito. To je pa tudi razlog, zakaj smo se postavili na evropsko stran, ki se bori proti komunizmu. Mi smo se opredelili za evropsko fronto, ker smo družinski očetje in ljubimo red in mir in ker hočemo ohraniti svojo domovino« (Donau Zeitung).

Drobna ljubljanska kronika

Prestavljeno travnjsko postajališče na Marjinem trgu. Uprava mestne cestne železnice sporoča, da bo od 3. t. m. dalje postajališče na progah 1 in 2 pri vožnji od pošte proti magistratu premaknjeno a frančiškanskega mosta pred severozapadni prehod Marjinjega trga, t. j. malo niže od ogla Fritschove trgovine.

Na IX. simfonionem koncertu, ki bo v ponedeljek, dne 8. t. m. se bodo izvajala izključno le dela slavnih mojstrov, ki so komponirali v plesnem ritmu. Slišali bomo vrsto skladb, ki so jih napisali: Bernard Dvorak, Lechar, Ponchielli, Rossini, Jochann Strauss, Richard Strauss in Weber. Koncert bo dirigiral dirigent Drago M. Šijanec, vršil se bo v veliki uniojski dvorani ob pol 7 zvečer. Predprodaja vstopnic bo od srede dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Vse razprodano. Ljubljana je zadnji čas valjubila razne koncerte. Za ponedeljni koncert 1. marca, je bilo velikansko zanimanje med vsemi sloji prebivalstva. Že v soboto so bili vsi sedeži razprodani in vse vstopnice pokupljene. Pač razveseljuje dejstvo, ko so nekatera leta bili koncerti zelo slabo obiskani.

Izprememba regulacijskega načrta med Hlrske ulice in Sv. Petra cesto. Ker zahtevajo važne javne koristi, je županstvo na podlagi § 12 gradb. zakona odredilo izpremembe in dopolnitve veljavnega regulacijskega načrta za naselje med Hlrske ulice, Sv. Petra cesto, Škofjo ulico in Vidovdanska cesta. Načrti z doletili za izvajanje izpremembe in njih obravnavo so v smislu § 8 gradb. zakona razglašeni za javni vlogi 20. septembra št. 2-11. nadstropje, soba št. 42, med uradniki urami za dobo enega meseca po preteku petnajstih dni po objavi razglašja v »Službenem listu«. Interesenti lahko

pregledajo vse pripomočke in si napravijo prepise. Pripombe k izpremembam morajo interesenti predložiti občini najpozneje v 15 dneh po preteku roka za javni vpogled, sicer ne bodo upoštevane.

Učite se strojepljanja! Novi eno-, dvo- in trimesečni dnevi in večerati priročni 4. marca. Najuspešnejša desetletna učna metoda. Specialna strojepljiva šola: Največja moderna strojepljiva, raznovrstni stroji. Učnina zmerna. Pouk po želji popoldne, popoldne ali zvečer. Informacije in prijave dnevno. Zahtevajte brezplačni prospekt. Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Sola Glasbene Matice Ljubljanske bo imela konec tekočega tedna dve javni produkciji svojih gojencev. Po vrstnem redu letošnjih produkcij, IV. bo v petek, dne 5. t. m. V. pa v soboto, dne 6. t. m. Začetek ob 8. uri popoldne, v mali filharmonični dvorani. Podrobnosti spona bo od četrta dalje na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

Jezikovni tečaji — Italijanski, nemški in francoski v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2, prične dne 5. marca. Pouk popoldne, popoldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem in konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša in najnovejša učna metoda — diplomirani predavatelji. Vpisovanje in informacije dnevno od 19.

delavca v žrebljarni. Vidovdanska cesta 9: Klobučar Marieta, roj. Stanovnik, 64 let, gosposdinja, Rožna dolina c. X-32; Svetlin Frančiška, 78 let, postrežnica, Japljeva ul. 2; Veljavrh Ana, roj. Penca, 78 let, vdova iz gorenja, Cesta 23. oktobra 3; Fasan Marija, 79 let, poštna uradnica, Poljanska c. 18; Marhar Franja, 52 let, zasebnica, Podtiska c. 28; Pokorn Amalija, 40 let, hči posestnice, Vidovdanska c. 9; Jeraj Andrej, 79 let, delavec, Vidovdanska c. 9; Erklavec Valentin, 81 let, zasebnik, Poljaka pot 68; Brvar Angela, roj. Tekavec, vd. Okorn, 62 let, vpojenska tobačne tovarne, Vožarska pot 3; inž. Zuzek Franjo, 80 let, gradb. svetnik in p. in mešan Ljublj. Rimska c. 7; Schober Rozalija, 83 let, kuharica, Poljanska c. 16; Strumbeil Ivan, 69 let, bivši mag. službenec, Bežigrad 18; Marek Leopold, 40 let, litograf in brusar, Zvezna ul. 1; Bukovec Franc, 73 let, misijonski brat, Trubar 12; Babinova Ivana, roj. Novak, 80 let, vpojenska tobačne tovarne Galjeveca 108. — V Ljubljanski bolnišnici umrli: Ciprle Ana, roj. Vidmar, 80 let, vdova učiteljska, Rimska c. 28; Osel Marija, 77 let, dularica, Mala vas 76; Jelica; Remskar Marija, 28 let, žena posestnika, Notranje gorice 20; Markovič Alojz, 28 let, krojaški pomočnik, Trebežna 8; pri inž. Novem mestu: Vrtin Anton, 41 let, dinar, Dragutis pri Črnomlju; Sinkovič Alojzija, roj. Lavrič, 74 let, vdova pekarja, Karlovaška c. 16; Spoljar Ivan, 81 let, trgovec, Sv. Florijana ul. 37; Lavrič Frančiška roj. Božič, 59 let, uradnica poštne hranilnice, Cesta Viktorja Emanuela 17; Kunaver Janez, 3 let, sin uradnika, Petrkova ul. 24; Kotelj Erna, 10 let, hči posestnika, Gradnik 8, obš. Semi pri Črnomlju.

Opozorilo rejcem malih živali

Mali Gospodar — Zgozno obvešča vse rejce malih živali, da so prične z razdeljevanjem krmil na nove nabavne knjižice z dnem 1. marca t. l. — Prvi teden v maju prejmejo krmila rejci z nabavnimi knjižicami.

V torek, 2. marca bo v Drami za rod Tork odigrana Cenzatova komedija »Zaljubljena žena« z Miro Danilovo, Vido Javanovo, Nablocko, Nakrastom, Gregorinom in Pečkom.

C. Goldoni: »Mirandolina«. Komedija v treh dejanjih. Osebe: vitez Ripatrat — Jan, markiz Forlipopoli — Gregorin, grof Alfort — Verdonik, Mirandolina, krčmarica — Danilova, Hortenzia in Dejanira, gledališki igralci — Gabrijelčeva in V. Javanova, Fabricij, natak — Gorinek, vitezov sluga — Benedičič, grofov sluga — Podgoršek. Režiser: Jože Kovič, scenograf: inž. E. Franz.

Naznanila

R

Italijanska pripravljenost do zmage

Rimski dopisnik lista »Kärntner Zeitung« po-roča v posebnem članku o italijanski volji do zmage in pri tem izvrstno riše najlepše kreposti italijanskega naroda pod vodstvom Duceja. Zato prinašamo ta članek dobesedno.

Italija je vstopila v tretje razdobje svoje vojne. Prvo razdobje je bilo tisto, ki se včasih zamenja z nevtralnostjo, pa se naziva tudi »bela vojna«, nekakšna »guerra non guerregiata«, ki se je kot poslednje upanje človeštva porinilo med vojaški pohod na Poljsko in svetovno vojno. S koncem tega »visečega stanja«, v začetku evropske vojne pred skoraj tremi leti, se je začela za Rim, borba za njegov imperij, junaška in največja kolonialna vojna v zgodovini. Ko je vdrila Amerika v Sredozemsko morje, je postala poslednja progla, četrti obala Italije, nevzdržna. Padel je Tripolis. Seveda so pa zato italijanske čete v Tunisu, na Korziki in v Nici, vendar imajo te postojanke bolj politični kot vojaški pomen. In s tem se je začelo drugo razdobje: Italija je vkovana v veliko, zgolj evropsko obrambno fronto proti boljševizmu na eni strani in v anglosaksonska hegemonijska stremjenja na drugi strani.

Ni kar tako, če se v Nemčiji oglašajo zvoki »Ede«, če se pojavljajo prizori iz nevarnosti »Nebelungov«. Toda, mi smo kaj takega občutili že v četrtletju letu prejšnje svetovne vojne in takrat je Nemec znal vihreti meč nad svojo glavo. Toda Italija — kdaj je že doživela borbo vsega ljudstva?

Športniki, ali že veste...

... da so plavalci tudi pozorni pridni pri delu in nastopajo na plavalnih tekmah v zimskih kopališčih? Iz Stettina poročajo, da je postavil včeraj Laskowsky znakom v prsnem plavanju na 100 m 1 min. 12,2 sek.

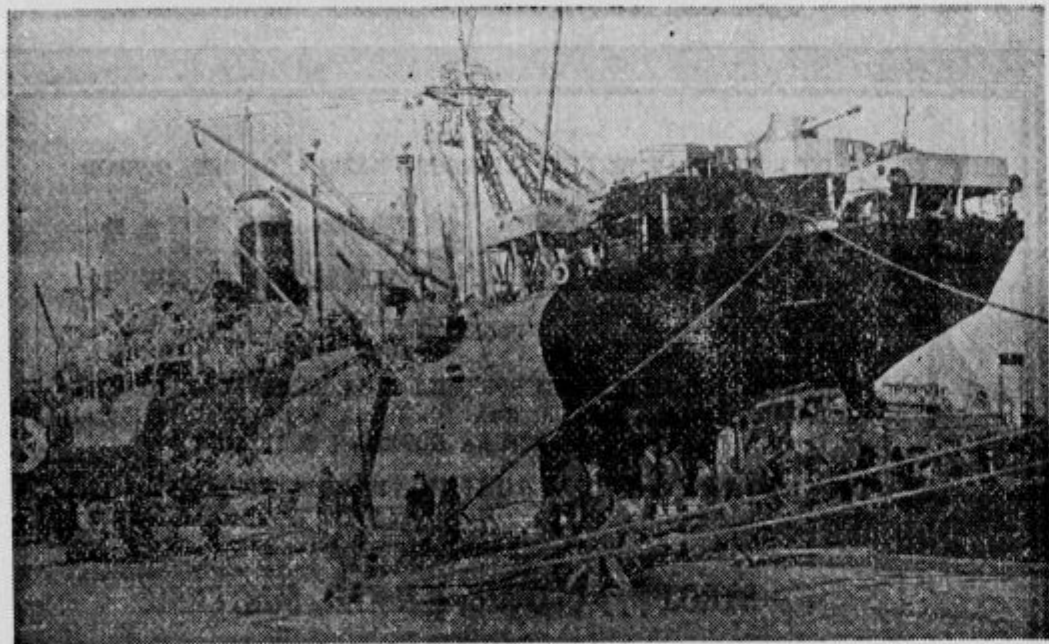
... da je ustanovil nemški državni športni vodja posebno odlikovanje za ranjence? Nedavno so pričeli s telovadnimi in športnimi tečaji na državnem športnem polju pri Berlinu, tekmovalnja za odlikovanje pa se je udeležilo 65 ranjencev.

... da je drsalni šport najbolj popularen na Nizozemskem? Često se zgodi, da priredijo tekme v hitrem drsanju na 60, 90 ali pa celo na 200 km, udeležba pa znaša vselej po več tisoč tekmovalcev. Hitrega drsanja preko zamrzlega Zuiderskega jezera na otok Marken se je udeležilo nič manj kakor 12.000 tekmovalcev moškega in ženskega spola. Očividci poročajo, da so imeli nekateri še stare drsalke, ki jih privežejo na noge, oblečene v volnene nogavice brez obutev.

... da so priredili v Anversu ljudske kolesarske dirke, pri katerih so dosegli prvi štirje tekmovalci enako število točk? Nagrado, predvideno za prvaka so si podelili znani dirkalci Colls, Kaers, Steenbergen in Meerschaut.

... da je francoska oblast spremenila znamenito jahalnico Saumur v civilno jahalno šolo? Na ta način bo ohranjena njena tradicija. Civilna jahalna šola bo skrbela v prvi vrsti za izobrazbo jahalnih učiteljev, bvala pa se bo tudi s konje-rejo plemenite pasme.

... da je postavil francoski orjak Ferrari nov svetovni rekord v obojročnem sunkovitem dviganju uteži? Ferrari spada v razred srednje teže. Dosedanji svetovni rekord je imei Egiptčan El-Tuoni s 152,5 kg, Francoz Ferrari pa je dvignil 158,5 kilogramov.

V nekem tuniškem pristanišču razkladaajo ladjo, ki je pripeljala motorna vozila za italijanske čete

Ljubezen Kristine Homanove

Pisatelj Erik Bergen je običal v malem, podeželskem mestu. Tja je odpotoval z namenom, da bi se v miru pogledal v studije za svoj roman. Dejansko je proučeval zgodbo neke družine iz davnih dni, v mestu pa je ostal in običal zaradi globokega zanimanja za neko žensko. Ni je poznal in se tudi ni seznanil z njo — skoraj četrta leta dolgo.

V tem času ji je sledil z vsemi svojimi mislimi in z napetostjo, ki se je iz dneva v dan stopnjevala. Sledil ji je od daleč. Vsaka pot, katero je podvezel, je bila združena z mislijo, da jo bo videl. Ženska je hodila po mestnih ulicah s svojim lahkim, tekočim korakom; pomikala se je prožno, kakor da bi stopala po vrto-vih in travnikih.

Njen obraz je bil miren in popolnoma ravnodušen napram ljudem, ki jih je srečevala. Ni jih bilo veliko, ki so jo pozdravljali; njeno odzdravljanje je bilo vedno enako: lahko, elegantno in povsem ravnodušno. Karkoli je no-sila, ji je dajalo videz nenavadne ženske, kakor da bi ji bilo na tem, da bi se razlikovala od drugih.

V resnici pa je bila njena navidezna posebnost samo v rasti, v držji, pa v lepoti in samostojnosti, kar vse je razodevala njena postava. Posebnost njenih oblik je razodevala, da gre za žensko, ki ima svojo lastno fantazijo.

Z nenavadnim nemirom si je pisatelj Bergen prizadeval, da bi razvozlati to uganko. Bila je tako dekleško vitka in tako prožna! Napra-

Okleje pa je na svetu italijanska narodnost? Ali je moči, kot bi se dalo to v Nemčiji, primerjati napoleonsko dobo s sedanjo? Ali je doživela Italija že kako sedemletno ali tridesetletno vojno? Vse tiste zmede v dobi renesanse, saj niso bile drugega ko medesebojni obmejni boji med pokrajini in mesti. Vojna nasprotja med cesarstvom in papeštvom se niso nič dotaknili »ljudstva«. Treba je, da sežemo prav v stari vek nazaj, ko so stali Punci in Galiji pred vrati Rima, da dobimo dobo, ki je ogrožala prav ves polotok. Res da je imela Italija v vojni 1915—1918 več žrtev v sporih z Avstrijo, kot jih ima doslej, toda njeno kolonijeko ozemlje, njen zemljepisni obstoj nista bila nikdar ogrožena. Sredozemsko morje je ostalo prosto za njeno bro-dovje in v ozadju nista bili Anglija in Amerika kot sovražnici. Italija je bila takrat sicer udeležena v svetovni vojni, a se je v resnici udeleževala le

Šibkejšim se je nasmehnila sreča

Nedelja neodločenih izidov: v Torinu 0:0, v Bariju 1:1

Šibkejšim se je včeraj, ko so v državnem nogometnem prvenstvu odigrali 22. kolo, nasmehnila sreča. Kdo bi si mislil, da bo Viena na vročih torinskih tleh odtrgala točko moštvi, ki si je že vnaprej štelo v dobro ves izkupiček srečanja med Torinom in Vicenzo? Drugi iz razpredelnice in predzadnji, kandidat za državno prvenstvo in kandidat za padec v drugi razred sta končala tekmo neodločeno z izidom 0:0. Za Torino, ki mora že hiteti, če bo hotel ujeti vodilni Livorno, pomeni točka, ki je šla po gobe, hud udarec.

K sreči pa se je tudi Livorno opomogel včeraj samo s polovičnim izkupičkom. Gostoval je v Bariju proti enajstorič istega imena in dosegel samo 1:1. Obe vodilni moštvi sta igrali torej neodločeno in razdalja med njima bo ostala še en teden nespremenjena: Livorno vodi sedaj s 32 točkami, Torino pa mu sledi s 30. Še osem nedelj bo trajala bitka za točke in potem bomo zvedeli, kdo bo letošnji državni prvak. Lansko leto je doletela ta čast prestolnoiško Romo, letos pa bo odnesli trofejo prvenstva v Livorno, v Torin ali pa v Milan. Milanska Ambrosiana, ki jo imamo v mislih, je igrala včeraj doma proti Triestini in jo pičlo premagala z 1:0. Triestina se so torej dobro držali; dosegli so tesno razliko, Ambrosiana pa je pospravila obe točki. Sedaj je spet dohitela Torino in se nahaja z njim na drugem mestu s 30 točkami.

Od moštev, ki so blizu vodilni trojci, si oglejmo še usodo Juventusa. Včeraj je igral Juventus v Bologni proti enajstorič istega imena, ki je že nekaj nedelj igralo lepe partije. Tokrat ni bilo dano Bologni, da bi premagala Juventus, ta pa tudi ni mogel doseči odločilnega gola. Izid je ostal po napeti tekmi neodločen 2:2. V ostalem je poteklo 22. kolo državnega nogometnega prvenstva v znamenju vrste neodločenih izidov (od osmeh tekem prvega razreda je bilo namreč pet neodločenih). Večjo razliko v golih so doživeli samo v Benetkah, kjer je premagal Milano enajstorič Venezija s 3:1. Venezija je torej tudi to nedeljo zaostala in je na repku razpredelnice s pičlimi 12 točkami.

V naslednjem podajamo pregled včerajšnjih izidov prvega razreda:

Benetke: Milano: Venezia 3:1,
Torino: Torino: Vicenza 0:0,
Genova: Liguria: Fiorentina 2:2,

na ozkem odseku kopne zemlje. Zda pa je z Nem-čijo kar v boju s svetom.

Italijanski listi objavljajo vse take stvari brez komentarjev v svojih dnevnikih kot »Dokumente sovražnikov beditoč«. Saj, kaj pa to škodi, če sovražnik podcenjuje svojega nasprotnika? Pogla-vitno je, da je jez čimbolj močan. In zato je šla Italija še preko nemške starostne meje, ko je po-klicala ljudstvo na splošno delovno službo. Tudi sedemdesetletniki so obvezni za službo.

Golša

V poslednjem času je neki znanstvenik dognal, da dobijo kunci in druge živali, ki se v veliki ve-čini preživljajo z zeljem, golšo na vratu, ki jih ovira pri dihanju, da začno hirati. V zelju je neka posebna sestavina, ki vpliva na golšavost. Kuhano zelje je sestavine nima več. Zato pa naj ljudje, ki so nagnjeni h golšavosti, ne uživajo surovega zelja.

Bergamo: Atalanta: Roma 2:1,
Rim: Lazio: Genova 1:1,
Bologna: Bologna: Juventus 2:2,
Bari: Bari: Livorno 1:1,
Milan: Ambrosiana: Triestina 1:0.

Vrstni red in točke: Livorno 32, Torino in Ambrosiana po 30, Juventus 27, Genova 25, Bo-logna in Milano po 24, Lazio, Fiorentina in Ata-lanta po 22, Bari in Roma po 18, Triestina in Li-guria po 16, Vicenza 14, Venezia 12. Slednji mo-štvi sta trenutno na tem, da bosta izpadli v dru-gi razred.

Prvenstvo II. razreda

V drugem razredu so odigrali osem tekem, srečanje med Palermo Juve in Mater pa so od-ložili. Dosegli so naslednje izide: Busto Arsizio: Pro Patria: Novara 3:1, Pisa, Pisa: Alessandria 2:1, Pescara: Pescara: Modena 0:0, Savona: Bre-scia: Savona 2:1, Cremona, Cremonese: Anconie-tana 3:0, Udine: Spezia: Udinese 3:1, Siena: Pa-dova: Siena 1:0, Lodi: Fanfulla: Napoli 0:0, Pa-lermo: Palermo Juve: Mater (odloženo).

Vrstni red in točke v II. razredu: Pro Patria 30, Modena in Spezia po 28, Napoli in Pisa po 27, Padova 26, Brescia 25, Cremonese 24, Fanfulla 23, Anconetana 20, Pescara, Novara in Udinese po 19, Siena 17, Alessandria 16, Savona 15, Palermo Ju-ve 14, Mater 13, Napoli, Siena in Mater imajo na dobrem še po eno tekmo, Palermo Juve pa tri.

Kdo bo prvak v namiznem tenisu?

Druga nedelja deveterice najboljših — Bra-deško ima že pet zmag
Ljubljana, 1. marca.

Hermesova zamisel prireditve tritedenskega turnirja najboljših igralcev namiznega tenisa je bila brez dvoma hvaljevredna. Mladika, Korotan in Hermes so prijavili po tri najboljšje igralce in ti so tekmovali včeraj že drugo nedeljo za absolutno ljubljansko prvenstvo. Okoliščina, da tekmujejo sami izurjeni tekmovalci med seboj, nudi gledal-cem napete prizore, igralci sami pa se bodo na-vadili prave borbenosti in bodo dozoreli tudi za težja srečanja.

Tudi včeraj se je zbralo v športni dvorani pri Mikliču okrog 100 gledalcev, ki so pozorno mo-trili drugi obrok predstavnškega turnirja. Ze pri v-hodu smo izvedeli, da bo treba Merali čestitati, ker je ugnal nevernega Bogataja. Ta je sicer po-kazal, da mojstrsko obvlada loparček, sreča pa je bila na strani Merala in mu poklonila zmago z 2:1. Merala je dobro prestal ofenzivne udarce in je nazadnje obrnil rezultat v svojo korist.

V prvi igri smo predvidevali, da bo nudil Su-bert kar več »opora Strojniku Romanu, ki mu je uspelo odpraviti ga razmeroma lahko z 2:0. Ro-manova odlika, ki obstaja v hladnokrvnosti, se je tudi tokrat obnesla. Bradeško, naš pokrajinski prvak in najresnejši kandidat za prvo mesto tega turnirja, je naletel najprej na Poženela. Njegov odpor je bil le šibak, kar dokazuje številčni re-zultat 21:9, 21:16. Kakor rečeno, Bradeško je zma-gal z lahko.

Nadaljnji izidi so bili: Recek je premagal Su-berta z 2:0, Bradeško Strojnika Aleša z 2:1, Ker-žiš Poženela z 2:0, Bradeška Suberta z 2:0, Recek Meralo z 2:0, Keržiš Strojnika Aleša z 2:0.

Posebno živahno je bilo srečanje med prva-kom Hermes Bogatajem in med prvkom Mladi-ke Strojnikom Romanom. Bogataj, ki je izgubil dragoceno točko v igri proti Merali, je zbral v vsi partiji vse svoje sposobnosti in igra v veliko za-dovoljstvo svojih klubskih tovarišev. Z lepimi in premišljenimi udarci si je izvojeval zmago nad do-brim Mladikarjem. Kljub temu pa je ostal Bogataj to nedeljo v celokupni oceni samo na 3. mestu.

Spoored turnirja so podelili tako, da odigrajo

(Dalje na strani 6.)

POVEST PILOTA ŠTEFANA

87.

Tedaj sem jo ubral na vso moč proti letališču. Smer sem lahko našel. Vznemir-jati pa me je začel pristanek. Še nikoli se nisem tako bal. Mnogo bo odločil trenutek, ko bo letalo prifrčalo na tla. Vem, da Lia ni bila v takem strahu. Me pač ni poznala..

88.

Kot so mi pozneje pravili pilotje, sem ga na letališču pošteno lomil. Pri prvem poskusu pristanka sem se s preveliko brzino skoraj navpično približal zemlji. Ljudje so se v strahu razbežali. Nekdo se je vrgel na tla, da bi ga najino letalo ne zadelo. Toliko, da sem se še rešil.

IMMINENTE - PRIKODNI SPRED

CINE UNION

LILIA SILVI
ROBERTO VILLA
IRAJEMA DILIAN
CARLA DEL POGGIO

kakor da je njena podoba zavita v nežno ko-preno srebrnih kapljic. Okrog vodnjaka so se spreletavali beli golobi in se spet zaupljivo raz-vrstili po kamenju.

Visoko na nebu se je smehljalo pomladan-sko sonce, na trgu je dišalo po cvetju in sočni zelenjavi.

Gledal jo je od zgoraj skozi odprto okno svoje hotelske sobe. Tu je nameraval ostati ta-ko dolgo, da bi si našel boljše stanovanje. Bila je to tipična hotelska soba: z rdečim, baržu-nastim pohištvo, z naškrobljenimi, koprena-stimi zavesami in z rožnato preprogo. Prizanes-ljivo je gledal na vse to in se potrpežljivo sprijaznil s svojim bivališčem. To, nad čimer bi se doma zgražal, si je mislil, spada nujno k slogu te sobe. Sprijaznil se je z vsemi mali-mi in velikimi stvarmi, ki so dražile njegove živce, ki so ranile njegovo tenkočutnost glede okusa. Znal se je krotiti in v tem je bila celo moč njegovega tihega, čisto tihega — popu-ščanja.

Popolnoma se je sprijaznil z okolico, in še več: Eriku Bergenu, nežno čutečemu človeku se je zdelo, da čuti nenavadne draži. Vzhiten pogled na tujo, lepo človeško postavo tam spodaj je pospešil utripanje njegovega srca. Vnelo se je nekaj novega, veselemu pričakovanju po-dobnega.

V malem mestu, v kakršnem se je znašel, se vendar vsi poznajo in lahko dosežeš vse, kar ti pade v glavo in kar hočeš...

S seboj je imel priporočila za župana in za nekatere višje uradnike. V kraju je bilo več tekstilnih tovarn, sploh so imeli tovarniški veljaki v družbi tega kraja svoje odlično me-sto. Z dvema tovarnarjema je bil celo v dalj-nem sorodstvu. Nikoli ni misli na njo, bila sta mu tuja in neznana kakor zvezda na nebu. V tem hipu sta mu bila blizu in že ju je vključil v mrežo svojih načrtov.

Čutil je predsodke pred tujci. Čeprav je bil v družbi okreten in se je znašel v vsakem položaju, vendar mu je ostalo v srcu nekaj bojazljivosti pred tujci. Sedaj je posijala svetla luč tudi na vse to. Njegovi pisateljski načrti so se zasvetili iznova. Vse stezice, po katerih je nameraval hoditi previdno in potrpežljivo, so se lesketale kakor v jutranji rosi. Misel, da bo že jutri zvedel, kdo je ta ženska, ki se je pojavila iz njegovega najlepšega, tako odda-ljenega duševnega sveta, mu je dajala poleta. Ah, in potem, ko jo bo spoznal, se bo začelo nekaj novega, nekaj vedrega!

Erik Bergen je postal vder in celo vesel. Preteklo pa je veliko dni, več kakor je mislil, preden je zvedel, kdo je neznana žen-ska in odkod je.

Ko je krenil nekoč v vas za tovarnami, da bi tam iskal podatkov za svoj roman na na-grobnih kamnih in po zapiskih župniškega urada, je bil veselo presenečen. Videl jo je, kako brbko je jahala na konju in ga vzpod-bujala v diru. Dva vitka, plemenita konja sta topotala po cesti; na prvem je prežala ona, na drugem pa njen spremljevalec, uglajen človek ponosno drže, duhovitih potez na obrazu — gospod, ki ni bil videti tako mlad. Potem jo je spet zagledal na ulici in užival v njeni lah-ki, živahni hoji; pa spet v kočiji, nekoč samo, ko se je vozila obložena s paketi, s košarami zelenjav in s šopom cvetja. Drugič jo je videl, ko se je peljala s starejšima, bolehnima gos-pema.

Erik Bergen je opazil, kako je ljudem od-zdravljala; bila je zadržana, kakor da bi od-zdravljala kamenju na cesti. Nečo jo je sli-šal, kako je s svojim ljubkim glasom tolažila umazanega razcapanega otroka na cesti. Pri igri je otrok padel, ona pa ga je pobrala, po-stavila na noge, ga očedila in pomirila.

S. S. VAN DINE:

9

Umorjeni Kanarček

Medtem ko je Heath govoril z njim, je stal nepremično in bil videti zamišljen. Zdelo se je, da niti ni opazil, da so še drugi ljudje v sobi. Narednik, ki je gotovo poznal njegove posebnosti, niti ni čakal na odgovor, ampak je takoj krenil proti spalnici.

»Sem kaj, gospod profesor,« je dejal in krenil proti toaletni mizici, raz katere je previdno vzel skrinjico za dragulje.

»Oglejte si dobro to skrinjico in povejte nam, kaj opazite na njej.«

Brenner je šel za narednikom, ne da bi se ozrl okrog sebe. Vzel je skrinjico, se molče približal oknu in jo začel pazljivo ogledovati. Zdelo se je, da se je Vancejeva pozornost znova zbudila; približal se je profesorju in ga nepremično gledal.

Izvedenec je dobrih pet minut ogledoval skrinjico, ki jo je držal čisto blizu obraza, nato pa je pogledal Heatha in parkrat hitro pokimal:

»Dvojno orodje je bilo uporabljeno pri tej skrinjici...«

Njegov glas je bil slaboten, toda oster in skoraj zapovedovalen. »Eno orodje je zvitlo pokrov in poškodovalo notranjo prevleko. Drugo orodje pa je bilo neke vrste dilet in ga je storilec uporabil, da je odprl ključavnico. Prvo orodje je bilo top in uporabljeno s pomankljivo spretnostjo. Kot, v katerem je bilo vstavljeno, je bil

zgrešen in zato se je pokrov samo zvil. Dilet pa je bilo vrinjeno z veliko spretnostjo in s popolnim poznavanjem točke, kjer bi z najmanjšim trudom moglo doseči zadosten pritisk, da je ključavnica popustila.«

»Storilec je bil torej dobro izvežban?« je vprašal Heath.

»Pa še zelo dobro!« je odvrnil profesor in znova pomežiknil. »Brez dvoma je delo izvršil nekdo, ki je v tem pravi mojster. Trdil bi celo, da je orodje, ki se ga je poslužil, bilo narejeno prav nalašč za take nedovoljene namene...«

»So se morda poslužili tega?« je vprašal Heath in mu podal grebčico.

Izvedenec jo je pozorno pogledal, ogledoval in jo večkrat obrnil v roki.

»Zelo verjetno je s tem orodjem bil zvit pokrov, nikakor pa s tem niso odprli ključavnice. Grebčica je iz litega železa in bi se bila brez dvoma zlomila ob premočnem pritisku; skrinjica pa je jeklena. Brez dvoma je bila skrinjica odprta z jeklenim diletom.«

»Prav,« je dejal Heath in videlo se je, da je zadovoljen s tem, kar je profesor dognal. »Poslal vam bom skrinjico in povedali mi boste, kaj ste še ugotovili na njej.«

»Vzamem jo kar s seboj, če nimate kaj proti temu.«

Možiček je vzel skrinjico pod pazduho in je odšel naravnost proti vratom, ne da bi spregovoril še kako besedo.

Heath se je nasmehnil in obrnjen proti Markhamu je dejal:

»Čuden človeček je to, srečen je samo, kadar more raziskovati sledove vlimilnega orodja na vratih, oknih ali na drugih predmetih. Ni mogel pričakati, da bi mu skrinjico poslal. Z ljube-

znijo jo bo pestoval na kolenih ves čas, dokler bo v vlaku, kakor bi mati pestovala svoje dete.« Vance je še vedno bil poleg toaletne mizice in zmedeno gledal predse.

»Markham,« je dejal čez nekaj časa, »stanje te skrinjice je zares presenetljivo. Ni pametno, nelegično je, nesmiselno, prav zaradi tega postaja vsa zadeva vražje zapletena. Te skrinjice govtovo ni odprl pokleni tat, in vendar je bila odprta!«

Preden pa je Markham mogel odgovoriti, je vzbudilo našo pozornost zadovoljno mrmranje kapitana Dubois, ki je bil v sprejemnici.

»Tukaj je nekaj za vas, gospod narednik,« je dejal.

Dubois je bil sklonjen preko roba mize skoraj zadaj za mestom, kjer smo našli truplo Marjete Odell. Vzel je v roke razprševalec, podoben majhnemu mehu in razpršil po mizi droben, rumenkast prah po površini približno 30 kvadratnih centimetrov. Nato je počasi in previdno odpiral ves odvisen prah in v rumeni barvi se je prikazal razločno zarisan odtis roke. Palec in male vzpetine med posameznimi členki prstov so se videli kakor majhni, okrogli oločki. Drobne zareze na koži so bile popolnoma jasno vidne. Fotograf je pripravil aparat na posebne odstavke in je dvakrat posnel te odtise.

»To nam bo pa že služilo za kaj,« je dejal Dubois, ves vesel zaradi tega odkritja. »Desnica je to... Odtis je zelo razločen... Možakar, ki jo je pustil, je stal vzravnano zadaj za dekletom... Najbolj svež odtis je, kar jih je tu mogoče najti.«

»Kaj pravite k oni škrtli?« je dejal Heath in pokazal škarto za dokumente, ki je bila na mizi poleg prevrnjene svetilke.

»Niti enega znamenja! Osnažili so jo natančno.«

Dubois je začel spravljati svoje potrebščine. »Povejte, gospod stotnik,« se je vmešal Vance, »ali ste si dobro ogledali notranji del kljuka pri omari?«

Dubois se je hipoma obrnil in z iskrenimi se očmi pogledal Vanceja.

»Nič nima navade, da bi uporabljal kljuka v notranjosti omare, vsakdo odpira in zapira omare le od zunaj.«

Vance ga je pogledal s hlinjenim začudenjem. »Res?« Toda če bi kdo bil v notranjosti, kako bi mogel pograbit zunanjo kljuko?«

»Ljudje, ki jih jaz poznam, se ne zapirajo v omare!« Duboisov naglas je bil sarkastičen.

»Silno me presenečate,« je vzkliknil Vance.

»Vs!« moji znanci pa imajo to navado... To je pač neke vrste vsakdanja zabava!«

Markham, ki je bil vedno diplomat, se je vmešal v njun razgovor.

»Kaj pa vendar misliš, Vance, z ozirom na ono omaro?«

»Oh, tako rad bi imel tako,« je bil žalosten odgovor. »Zanimam se za to maro, ker mi je nerazumljiv red, ki vlada v njej. Res so jo morali na umetniški način izropati!«

Tudi Heath ni bil popolnoma miren glede te omare in se je zato obrnil k Duboisu in mu rekel:

»Oglejte si kljuko, gospod stotnik. Res je, kar trdi ta gospod, da je nekaj nenavadnega v stanju te omare.« Dubois je molče in z nekim prezirljivim izrazom na obrazu šel k omari in razpršil po kljuki svoj rumeni prah. Ko je odpiral prah, se je sklonil nad kljuko in opazoval s povečevalnim steklom. Nenadoma pa se je vzravnil in pogledal Vanceja z iskrenim, čeprav prisiljenim občudovanjem.

(Nadaljevanje s 5. strani.)

vsako nedeljo po 12 partij. Včeraj so zaključili drugo tretjino turnirja, vrstni red pa je naslednji:

1. Korotanec Bradeško s 5 zmagami brez poraza; 2. Strojnik (Mladika) 5 zmag, 1 poraz; 3. Bogataj (Hermes) 4 zmage, 1 poraz; Merala ima 3 zmage, 2 poraza; Recek 3 zmage, 3 poraze; Keržič 2 zmagi, 3 poraze; Poženel in Šubert po 1 zmago in po 4 poraze; Strojnik Aleš pa je izgubil vseh 6 odigranih partij.

Končna srečanja bodo na vrsti prihodnje nedelje ob 9. Organizacija turnirja je bila dobra;

zlasti nam je bilo všeč, da so bili gledalci ločeni od igralcev in da so oskrbeli razmnožene razpredelnice, v katere so gledalci vpisovali posamezne izide in točke.

Sportna sekcija »Hermes« — odsek za nogomet: Pozivamo vse stare člane kakor tudi vse zainteresirane za nogomet, da se zanesljivo udeležijo prvega treninga v telovadnici VI. ljudske in mešanske šole na Vočvodni cesti (poleg Stadiona) v torek 2. marca ob 18. Vsak naj prinese s seboj 3 fotografije za verifikacijo in točke oblačilne nakaznice za nabavo copat in brisač.

Vsemogočni Bog je 27. februarja 1943 odpoklical v večnost našo ljubo dobro sestro, sestrično, svakinjo, toto in staro teto, gospodico

ANTONIJO GOLIAS

v 76. letu, po prejemu sv. zakramentov. Pogreb bo v torek, 2. marca ob pol 3 popoldne iz kapelice sv. Petra na Žalah. Sv. maša zadušnica bo v franciskanski cerkvi v sredo, dne 3. marca ob pol 8. Ljubljana, dne 27. februarja 1943.

Zalujooe družine Golias in ostalo sorodstvo

Vsi žalostni sporočamo sorodnikom, prijateljem in znanecem, da se je po vsemodrem božjem sklepu

Ciril Grafenauer

železniški višji kontrolor v nedeljo, dne 28. februarja 1943, ob petih zjutraj, okrepjen s svetlimi zakramenti za umirajoče, preselil v boljšo domovino. Rajnega očeta, brata, strica, zeta, svaka bomo v torek, dne 2. marca 1943, ob 2 pop. iz kapelice sv. Kristofa na Žalah spremlili k večnemu počivališču pri Sv. Krizu. Sv. maša bo darovana za rajnega pri Sv. Cirilu in Metodu v sredo, 3. marca ob 7 zjutraj.

V Ljubljani dne 28. februarja 1943. Sirote in sorodstvo

Po težki dolgotrajni bolezni je danes ob pol treh ponoči umrl prečastiti gospod

JANKO BARLE

župnik pri Sv. Jakobu v Ljubljani

Blagopokojni leži na svojem domu, Florjanska ulica št. 18, do dneva pogreba do 9 dopoldne.

Pogreb bo v sredo ob 3 popoldne iz kapelice Sv. Nikolaja na Žalah. Svete maše bodo darovane v sredo, dne 3. marca 1943, ob 9 dopoldne v cerkvi sv. Jakoba vpricho pokojnika.

V Ljubljani, dne 1. marca 1943.

Rozka Gorjanc, nečakinja; Albin Dornik, nečak

MALI OGLASI

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0,30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L 1.—, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Gospodinjska pomočnica

vajena vseh hišnih del in vrta, dobi službo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Vestna« št. 1292. (a)

Službe

Istejo:

Deklica

poštena, z 2 mesčanskima solama, prosi učnega mesta v trgovini v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Marjiva« št. 1369. (v)

Posestva

Parcele

že od 23.000 lir proda realitetna pisarna Pristavec Franjo - Ljubljana, Cesta Arlele Rea št. 2.

Prodamo

Prodaj:

dva para skoraj novih nizkih damskih čevljev št. 38 in svilen obleko za damo večje postave. Ogled od 15—16. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1381. (i)

Semena za vrt in polje

dobite v trgovini Dominik Bezenšek, Miklošičeva c. št. 6 (palača Ljudske posojilnice).

Sadje in zelenjavo

vedno sveže pošiljke nudi en gros in en detail po najnižjih cenah Antonija Baloh, Kolodvorska ulica 18, dvorišče. (i)

Smoking

skoraj nov, prodam za L 1600.—. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1298. (i)

U najem

Travnik

tostran meje se vzame v najem. Petrona, Bleiweisova cesta 35 a. n

Zahvala

Svojo najpriznanejšo zahvalo izrekam vsem, ki ste sočustvovali z menoj ob izgubi mojega dobrega soproga, gospoda

ing. Franca Žužeka

Zahvaljujem se vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna moja zahvala velja gg. zastopnikom mestne občine ljubljanske in gospoda župana, gg. stanovskim tovarišem in vsem prijateljem naše rodbine.

Ljubljana, 28. febr. 1943.

Fani Žužek roj. Dekleva

DOTRPEL JE, V 76. LETU STAROSTI, NAŠ DRAGI OČE, GOSPOD

JANEZ STROJIN

POSESTNIK

DRAGEGA POKOJNIKA SMO SPREMILI K VEČNEMU POČITKU V PONEDELJEK, DNE 1. MARCA 1943, OD DOMA V DOLENJIH SUŠICAH NA POKOPALIŠČE NA GORENJIH SUŠICAH.

LJUBLJANA — DOL. SUŠICE, DNE 28. FEBRUARJA 1943.

ZALUJOČI:

STROJIN, KULOVEC, ILNIKAR, ŠUSTERŠIČ

Neuklonljivi borec

»Naš Gospod in mojster,« je dejal, »je ne-sknčno dober in pošilja svojemu nevrnednemu služabniku v najhujši sili in potrebi sladko tolažbo, kakršno je sam prejel na Ojlski gori v najstra-hotnejših urah svojega življenja. Njemu hvala in večno plačilo in vam, mojster Nikolaj, se iz srca zahvaljujem za dokaze vaše naklonjenosti in ljubezni. Povejte vsem, ki so mi pripravili velikonočno darilo, o zahvali ubogega ujetega naslednika sv. Petra in da vas vse, vse mesto, iz srca blagoslovim in da nikoli ne bom pozabil, kaj ste mi napravili. Rad vzamem lepo obleko — lepša in ljubša mi ni nikoli bila nobena — in jo bom oblekel za praznik velike noči. In če bo Bog hotel, da me bo popeljal še živega nazaj v Rim, tedaj se bom, to lahko sporočite svojim prijateljem, v tej obleki vrnil v svoje mesto in svoje stanovanje. Ob vsakem velikonočnem prazniku bom do svoje smrti nosil to obleko. Rad vzamem tudi miloščino, ker mi je potrebna podpora in me reši hude sile, da bi drugim ne bil v nadlego. Bog naj vam z vso svojo najdražjo milostjo vsem podeli veliko sveto velikonočno veselje!«

Ko je papež to govoril, je položil roke na Nikolajevo glavo in mu podelil blagoslov.

Potem je vprašal, če ima Nikolaj družino, koliko je star in od kod je in končno, če ima kako željo.

Nikolaj, ki se je komaj znašel od sreče, je rekel: »Najsvetejši oče, zase ne želim ničesar več. Potem ko sem bil deležen največje sreče, ki je na zemlji mogoča, da sem jaz, stari krojač, smel gledati papežu v obraz, lahko s Simonom rečem:

Sedaj rad umrjem! Toda — če ne bi bilo preveč skromno, imel bi za someščane željo... Seveda ne vem, če je mogoča...«

»In to je?« je smeje vprašal Pij.

»Bil bi najsvetejši dan za vso Savono, če bi katoličani mogli enkrat javno videti svojega vrhovnega poglavarja. In tedaj —«

»In tedaj?« je vprašal papež in se zresnil.

»Tedaj bi se Savonci smatrali posebno počašene, če bi jim Vaša Svetlost za spomin podelila obleko, v kateri ste živeli tu kot Nepoleonov ujetnik...«

Sedaj se je Pij VII. zopet nasmehnil.

»Če vam je kaj na tem, da prejmete talar starega bolnega moža, se to lahko zgodi; saj sem dobro zamenjal. In namignil je svojemu komorniku, kar je pomenilo, da naj se to zgodi.

»Kar pa zadeva prvo željo,« je nadaljeval papež, »me moje srce sili, da bi jo tudi izpolnil. Toda ni vse v moji moči. Povejte dobrim Savoncem: Če bo papežu mogoče, bo prisostvoval svetim velikonočnim obredom v stolnici. V vsakem primeru bo obveščen stolni župnik.«

S temi besedami je bila Nikolajeva avdienta končana.

Ko je prišel domov, je bil ves zmeden od veselja. In čeprav je moral vse to pripovedovati mnogim ljudem, ki so prišli k njemu, se ni nikoli utrudil. Kar v začetku sploh ni opazil, je postalo dejstvo, da je imel nenadoma veliko dela, toliko, da je moral najeti nekaj pomočnikov. Kajti, kjer si da papež delati obleko, tam si jo tudi najvišji in najfinejši gospod lahko naroči.

Bilo je 22. aprila 1810, na svetli velikonočni praznik. Zvonovi so ponesli veselje zaradi Vsta-

jenja po vsej deželi in daleč od krasne obale čez modro daljino morje. V pristanišču so bile zasedane ladje, iz hiš v mestu so vzhvale zastave in v stolnici so bučale orgle, v notranjščini pa je bil vsak prostor zaseden in tisoči so se gnetli zunaj cerkve.

Pravkar je prišel papež do glavnih vrat. Mestna duhovščina ga je tam sprejela in ljudstvo ga je kleče pozdravilo. V najsvetlejšem sončnem ble-sku pa se je svetila bleščeča belina papeževega talarja. Čez rame svetli oči ni imel škratnega malega plašča, ki ga je krojač najprej napravil, ampak je imel mali plašč iz sijajne snežnobebe svile. Tega je moral mojster Nikolaj posebno hitro narediti, ker mu je papežev komornik dejal, da Njegova Svetost v vsem velikonočnem času ne nosi rdečega, ampak beli plašč. Papež je vstopil v stolnico, sedel pri oltarju in prisostvoval slovesni sveti maši. Nobeno oko tisočih ljudi se ni odmaknilo od blede, slabotne postave pod baldahinom. Vsak je vedel: to je naš papež, to je naslednik sv. Petra, to je pogumni krmar, ki sloji na ladji svete Cerkve in si ne da od nikogar ukazovati smeri, to je božji bojevnik, ki je storil to, kar si ne bi upal nihče na svetu, da je prevzetnemu Bonapartu javno povedal resnico, mu naštel hudo-bije in ga izobčil iz Cerkve. To je trpin in mu-čenec za svobodo božje Cerkve, ki se je rajši iz-postavil zaporu in slabemu ravnanju, kot da bi zatajil njene pravice. Vsak od navzočih je vedel, da je doživel velik trenutek. Ko pa je Pij VII. dvignil svoje roke in jih dolgo tresoč se držal kvisku, kot bi si hotel pebeško usmiljenje pridobiti s sveto silo in podelil z blagovenečim gla-som papeški blagoslov, tedaj je vedela Savona, da je prejela obenem blagoslov svetnika in papeža.

Spodaj pa je bučalo morje okoli starega gradiča s pretečimi valovi, kot bi hotelo reči: »Jaz sem znamenje večnosti in pred večnostjo ni nihče velik, tudi Bonaparte ne!«

Ta je dal papeža, ki je ostal trden, z vprav nečloveškim ravnanjem v svoji hudobiji, čeprav je bil papež blizu smrti, v juniju 1812 prepeljati v Fontainebleau, da bi ga tu prisilil k odnehanju.

Toda že se je s severa bližal oblak, ki je zatrl Napoleonovo prevzetnost. Še istega leta je videla Evropa Bonaparta bežati iz Moskve v Pariz, njegova sijajna vojska je bila brez moči na zasneženih ruskih poljanah. Dve leti pozneje se je vrnil Pij VII., pozdravljen od svojega ljudstva, spet k svoji posesti, občudovan od vseh narodov in vladarjev Evrope, v Rim in cerkveno državo, ki je bila zopet svobodna.

Napoleon je bil v prihodnjem letu pri Lipskem odločilno premagan in 4. maja 1814 je premagan prišel na otok Elbo. — In po kratkem vzplamenju njegove sreče v letu 1815 je bil končno premagan pri Waterlooju in poslan v pregnanstvo na otok sv. Helene. Toda ni ga bilo več nazaj. Kot pregnanec in ujetnik je umrl, Pij VII., pa, ki je Napoleon z njim tako grdo ravnal in ga zaprl, ni živel samo ob njegovi smrti, ampak še dve leti potem.

V mnogih savonskih družinah še danes skrbno hranijo majhne kose svilenega blaga. Ti kosi so od obleke Pija VII., katero je ta prepustil Nikolaju in jo je ta potem razdelil. Nič posebnega niso, toda govore prav o značilnih stvareh tudi za dvajseto in prihodnja stoletja.

Prevedel K—A.

(Konec.)